

Május 8-án választás!

Már csak kettőt kell aludni és elérkezünk a második szabad parlamenti választásokhoz. Az egyetem polgárai közül sokan most először járulnak majd az urnákhoz, s teszik le a voksukat valamelyik párt vagy egyéni jelölt mellett. A választásoknak igazi tétje van, rajtunk múlik, hogy milyen összetételű parlament, illetve kormány fogja az országot négy évig vezetni.

A kampány ez idáig feltűnően nyugodtan, már-már eseménytelenül zajlott. Egy-egy rágalmozás, „odamondás” mellett komoly botrány, etikátlanság – szerencsére – nem volt tapasztalható. A médiumok már jó ideje ismertetik, magyarázzák a nem éppen egyszerű magyar választási rendszert, s a „gyakorlottabbak”, akik már egyszer szavaztak, vélhetően ismerik az eljárást.

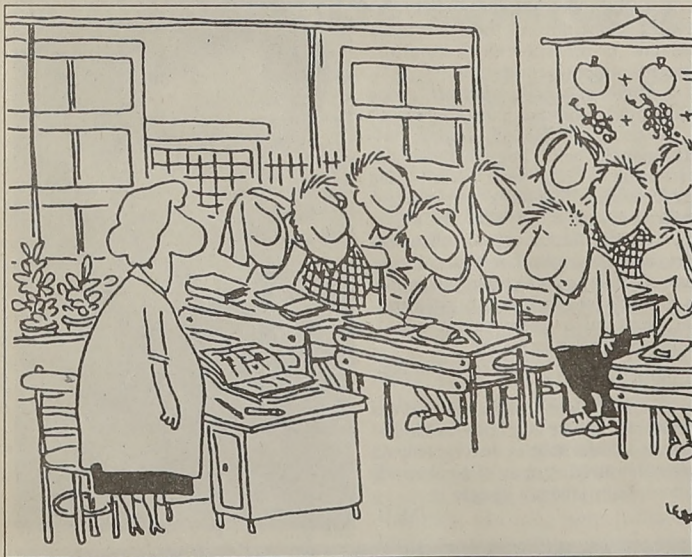
Gondoltam ezt, midőn elmentem a politikatudományi tanszék Választások 1994 című vitasorozatának „szakmai” előadására, mikor is nem egy miniszterelnök-jelölt, hanem Tóth Zoltán, az Országos Választási Iroda (OVI) vezetője volt a vendég. Kiderült, hogy az egyszerű dolog is bizonyítható, ha a műsorvezető maga próbálja a szakember helyett elmondani, grafikusán ábrázolni a választási rendszert. A „kezdők” (első szavazók) kedvéért röviden ismertettük, hogyan is zajlik a választás. A 386 parlamenti helyből 176 egyéni választókerületben szerezhető meg. Az első fordulónál az a jelölt szerez mandátumot, aki a leadott érvényes szavazatok több, mint 50 százalékát megszerezte, feltéve, hogy a helyi választók több, mint fele leadta voksát. Ha ilyen jelölt nincs, akkor második forduló tartanak. Ennek érvényességéhez már az is elegendő, ha a választópolgárok több, mint negyede az urnákhoz járul. A második fordulóból az a jelölt jut a Tiszelt Házba, aki a legtöbb szavazatot kapta.

Területi listáról 152 helyet lehet szerezni az Országgyűlésben. A területi (budapesti és megyei) listákról az a szervezet jut mandátumhoz a megkapott szavazatai arányában, amely az országos összesítésben megkapta a szavazatok 5 százalékát. Az egyéni kerületekben a vesztes jelöltek szavazatait, valamint a területi listán mandátumot nem eredményező szavazatokat szintén országosan összesítik. Ezen „töredék” szavazatok alapján arányosan lehet az országos lista 58 helyéből részesedni.

Amerikai szakértők a magyar választási rendszert megismerve értették meg, miért a magyarok találták fel a Rubik-kockát – mesélte Tóth Zoltán. A jelöltállítás után ismertté vált, hogy a legtöbb egyéni jelölt Ózdon indul, szám szerint 17, s a legtöbb párt a Szabolcs-Szatmár megyei listán szerepel, pontosan 16. Az OVI vezetője elmondta, hogy a választási adatokat feldolgozó számítógépes rendszert folyamatosan tesztelik, s biztosra vehető, hogy május 9-én 6 órakor előzetes eredményt tudnak közölni. Tóth Zoltán hozzátette még ehhez, hogy remélhetőleg más szervezési hiba sem fog előfordulni, mint például 1985-ben. Ekkor az egyik debreceni választókerületben elfogytak a szavazólapok, s az utánpótlást hozó teherautó arokba borult. A budapesti választási iroda segítségével a helyzetet mentendő a legkorszerűbb technikával, helikopterrel érkezett az eset helyszínére. Állítólag a debreceni Nagyerdőben még ma is találni '85-ös szavazócédulát.

S. T.

Leváltott államtitkár

– Apukám módosította a múltkori üzenetét: A tanító néni nem lesz meghurcolva és lehetetlené téve, viszont engem nyugodtan tessék megbuktatni...

(A politikai évkönyv egyik karikatúrája)

Itt a szürke, jön a vörös

Ha azt mondom, az idej szürke, tán már tudja is az olvasó, hogy ki-zárólag a legújabb politikai évkönyvről lehet szó. Igen, a már-már csoda megint megesezt, a hosszantartó anyagi nehézségek ellenére megjelent a Magyarországi politikai évkönyv 1994. Völte ismét alkalom arra, hogy ösztöjőjön a már összeszokott csapat: szerzők, egyetemi emberek, témába vágó újságírók, meg az immár hagyományos állófogadás, ami idén a sokéves átlagnál is kellemesebbre sikeredett.

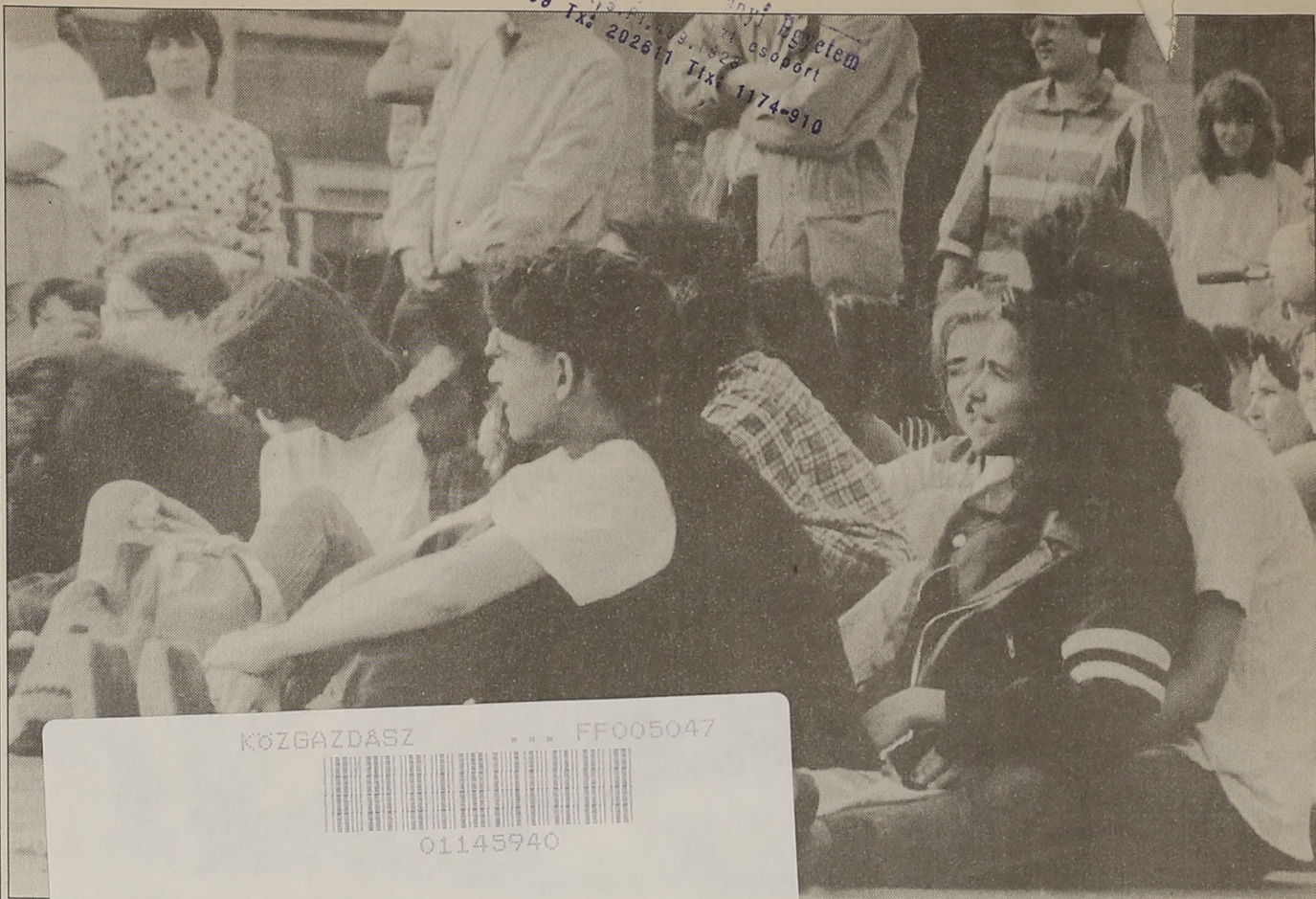
A főszerző természetesen a kötet maga volt. Vaskos, precíz, mértékadó. Az első rész most is az átfogó tanulmányoké, ezek némelyike angolul is olvasható. 1993 alapos elemzése mellett az egész kormányzati ciklust áttekintő írások is helyet kaptak ezúttal. A második fejezet kínálja az eseménytörténetet, valamint a törvényhozási folyamat részleteit, amelyeket a rendszerváltott Országgyűlés tevékenységének áttekintése követ. Ugyanitt az Antall József halála utáni és a Boross-kormány fo-

gadtását tükröző sajtószemlélt is talál az olvasó. Ezt a tavalyi év közvélemény-kutatásából válogatott szemelvények követik. A dokumentumokat közlő negyedik részben az Erdekegyeztető Tanács, valamint az egyházak vannak terítéken. Külön fejezet foglalkozik a privatizációval, ami nyilván annak is köszönhető, hogy a kötet megjelentetéséhez szükséges pénz jórészt az AVU-ból származik. Névmutató többféle is van a kötetben: külön szerepelnek az országgyűlési tagok és a közjogi intézmények vezetői, külön a tb-önkormányzati tagok, s külön a kötetben előforduló egyéb személyi hivatkozások.

A hatvankét szerző és a három szerkesztő munkáját igazán a ronggyá forgatott példányok dicsérik majd.

Évkönyv jövőre is lesz – állították a szerkesztők, s a későbbi mende-mondákat elkerülendő mindjárt hozzátették: színe a politikai aktualitástól függetlenül vörösré vált majd.

M. G.

Fotó: Komó

KÖZGAZDÁSZ

A BUDAPESTI KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

XXXVII. ÉVFOLYAM, 7. SZÁM

ÁRA: 10 FORINT

1994. MÁJUS 6.

Döntés az egyetemi tanács, a rektor és a kari tanács hatásköréről

Az egyetemi tanács legutóbbi, április 25-i ülésén újabb díszdoktori címek adományozásáról döntöttek. Főleg a Tempus-programokban való itteni munkája elismeréseképpen Christine E. Clason, J. L. Peschar, a Rijksuniversiteit Groningen és Stefan Hradil, a mainzi Johannes Gutenberg Universitát szociológiaprofesszora számára szavazta meg a testületet a honoris causa címet.

Az egyetemi habilitációs tanács elnöke titkos szavazással, a lehető legtöbb támogató szavazattal Palánkai Tibor lett, az ügyvezető elnök Baricz Rezső (20 igen, 1 nem), alelnöknek pedig Nováky Erzsébetet választották (21 igen).

A Századvég Politikai Iskola csatlakozási szándékáról tárgyaltak ezt követően a tagok. Mint ismeretes, az iskola posztgraduális képzési egységként mielőbb csatlakozni kíván az egyetemhez, úgy-hogy szándéka szerint 1994-es szeptemberi kurzusait már ekként indítja. Több tanácsstag megállapította, hogy a kérelem jelenlegi formájában nem felel meg a posztgraduális képzés követelményeinek, egyrészt azért, mert óraszám alacsonyabb a posztgraduális diplomához szükségesnél, másrészt azért, mert az iskola túl

kevés közgázos oktatót foglalkoztat. Voltak, akik azt kifogásolták, hogy a program jelentősen hasonlít az itteni képzésekhez (például a BIGIS-éhez), illetve átfed közgázos tanulmányokat. A hallgatók egyik képviselője arra kívánt garanciákat, hogy az iskola politikai elkötelezettségtől mentes és az is marad. A rektor arról tájékoztatta a testületet, hogy az előzetes tárgyalások szerint az együttműködésnek anyai vonzata nem lesz, az egyetem nem ad pénzt az iskolának, és nem is kap tőle. Végül a testület kézfeltartásos többséggel megszavazta, hogy az egyetem megkösse a szerződést a Századvég iskolával úgy, hogy annak tantervére majd még visszatérnek.

Végezetül a szervezeti és működési szabályzat tervezetének újabb paragrafusai kerültek terítékre. Részletes vita alakult ki az egyetemi tanács, a rektor, illetve a kari tanácsok hatáskörét, valamint az egyetemi tanács megválasztását rögzítő passzusokról. Nyílt szavazással végül az alábbi döntéseket hozták: A dékánhelyettesek megbízásának véleményezése egyetemi tanácsi hatáskörből kariba kerül. Az egyetemi tanács hatáskörébe felvételük a tantervi irányelvek megtárgyalása. Az egyetemi tanácsban nem lesz szavazati joggal rendelkező képviselője az oktatókon és a hallgatókon kívüli egyetemi polgárokra. Az egyetem hallgatói kö-

zé a Ph. D. diákok és a posztgraduális hallgatók is beleszámítanak, képviselőjük módját meg kell gondolni. A hallgatói képviselők minden tárgyalás kérdésben szavazati joggal rendelkeznek. Az egyetemi tanács 24 tagjából nyolc hallgatói képviselő lesz, legalább egyharmadot a vezető oktatók, az egyetemi tanárok és docensek tesznek ki, a fennmaradó részt pedig a nem vezető oktatók alkotják. Az oktatók képviselőit kari gyűlések választják, ahol a vezető oktatók és a nem vezető oktatók kölcsönösen, egymásról is szavaznak. Amennyiben tanácsstagnak vezető-tisztségviselőt választanak meg, akkor helyére a póttag lép. Az egyetemi tanácsnak hivatalból tagja a főtiszt. Az állandó meghívottak köréről első ülésén az új egyetemi tanács dönt majd. Az ISC ezentűl a rektorhoz tartozik. A tanácsstagok megválasztásának forgatókönyvét bizottság dolgozza ki a következő egyetemi tanácsülésre. A bizottság tagja Forgács Csaba, Móczár József és Varjas Pál.

M. G.

Új díszdoktoraink

Díszdoktorává fogadta egyetemünk a május 3-i nyilvános egyetemi tanácsi ülésén Christine E. Clason, a Groningeni Egyetem docensét, dr. Stefan Hradilt, a Mainzi Johannes Gutenberg Egyetem professzorát és Jules L. Peschart, a Groningeni Egyetem professzorát. A három neves társadalomtudós a társadalomtudományi kar tiszteletbeli professzorává vált.

ISMÉT VAN MAGYAR ÁLLAMI ÖSZTÖNDÍJ EÖTVÖS-ÖSZTÖNDÍJAT ALAPÍTOTT A KORMÁNY

A „Közgazdász” hasábjain már korábban hírt adtunk arról, hogy a Magyar Ösztöndíjbizottság (MÖB) kezdeményezte a kormánytól állami ösztöndíj alapítását. A két évvel ezelőtt felvetett – és Nemeskürty István MÖB-elnök által határozottan szorgalmazott – javaslat kormány elé kerülése egészen a közelmúltig váratott magára. A kormány 54/1994. (IV. 13.) Korm. rendelete intézkedik a Magyar Állami Eötvös Ösztöndíjról, amely külföldi posztgraduális képzésben, továbbá külföldi kutatóhelyen, alkotóműhelyben kutatói, illetve művészeti továbbképzésben való részvételre jogosítja fel az ösztöndíjast. Az ösztöndíj elnyerésére azok a – felsőfokú képesítéssel rendelkező – magyar állampolgárok pályázhatnak sikerrrel, akik hazai szakmai tevékenységükkel bizonyították kiemelkedő képességüket.

Az Eötvös-ösztöndíj 3-12 hónapra adható, és egyszer – legfeljebb hat hónappal – meghosszabbítható. Indokolt esetben többször is odaítélhető.

Mindenképpen öröm, még akkor is, ha a tervezett összeget nem sikerült elfogadtatni, hogy a tehetséges, szakmailag elismert kutatók a magyar államtól kapott támogatás segítségével folytathatják kutatásaikat neves külföldi egyetemeken, kutatóközpontokban. A MÖB-nek pedig ezt követően nemcsak a más országok kormányai által felaján-

lott – és esetenként meghatározott szempontokhoz kötött – ösztöndíjak odaítéléséhez kell a nevéket adni, hanem maga is kezdeményezheti a különböző hazai intézmények, tanszékek, kutatóhelyek vezetőinél, neves professzoroknál, hogy ösztönözzék az arra érdemeseket a pályázat benyújtására.

Az állami ösztöndíjra évente két alkalommal lehet majd pályázatot benyújtani. A kormány döntése alapján a megszavazott 100 millió Ft összeg már 1994-ben is rendelkezésre áll. Mivel az 1992-ben kinevezett MÖB mandátuma április végén lejár, ezért az 1994. évi pályázat meghirdetéséről és odaítéléséről – a művelődési és közoktatási miniszter javaslata alapján – a miniszterelnök által a közeli napokban kinevezendő új MÖB intézkedik, illetve dönt.

Remélhetőleg a 100 millió Ft-os keret a következő években tovább bővül és a szakemberek még szélesebb körének lesz segítségére az Eötvös-ösztöndíj szakmai előrehaladáshoz.

A rendelet a kihirdetés napját követő 8. napon lép hatályba.

Forgács Csaba
nemzetközi igazgató
MÖB-tag

A diri, a technikus, a kisvállalkozó, a felforgató, az eminens és a nemecek

A Kicsi, a Nagy, az Arthúr és az Indián, a jó, a rossz és a csúf helyett a címben jelzett hatos fogat (Boross Péter MDF, Horn Gyula MSZP, Kuncze Gábor SZDSZ, Orbán Viktor Fidesz, Surján László KDNP, Szabó János EKGP) vitája volt az utolsó eseménye a politikatudományi tanácsok Választások 1994 című vitasorozatának, május 2-án. Szűk egy héttel a választások előtt már a vezetők sem tudtak semmi újat nyújtani. A kötelező leckét pedig a pártok alacsonyabb rangú képviselői is kiválóan felmondták korábban (lásd például a politikai hölgyek fórumáról szóló beszámoló lapunkban).

Boross ezúttal vállalatvezetői stílusának kedélyes változatát vezette elő, amit mi sem bizonyít jobban, mint hogy volt egy olyan érve vitapartnereinek, amire azt mondta: van benne valami. Horn igyekezett jelezni, hogy a politikának van egy technológiája, amihez mindenkinek tartania illeik magát, aki nem akar felfordulást. Kuncze egy családjáért él, jóvialis kisvállalkozó receptjét ajánlotta a magyar gazdaság bajaira (tegyük rendbe). Orbán most is egy radikálisan jobboldali ideológiát próbált eladni a '68 utáni radikális újbaldali értelmiség stílusában. (Ez a legújabb kelet-közép-európai politikai találmány.) Surján a mindenki számára megfelelő koalíciós partner szerepére bázisozva mondta kerek mondatait, még azt is megenged-

hette magának, hogy kicsit froclizza jelenlegi koalíciós társát, az MDF-et, és talán a következőket, az MSZP-t. Szabó olyan ember benyomását keltette, aki tők véletlenül került a politika felhőregióiba, de keményen igyekszik helytállni.

Egy független újságban a választások előestéjén illene egyformán szólni valamennyi párt vezérének. Csakhogy sajna az a helyzet, hogy kizárólag Horn Gyula plakátjait látják el bizonyos kezek a gyilkos felirattal, és csak az SZDSZ egyes vezetői érdemlik ki ugyanezen kezekről a zsidó, valamint az ávós fát jelzőket. A többiek viszonylag simán megússzák a graffitó műfajt, például a „Szabadíts meg a Borostól”, vagy a „Fidesz egyenlő plusz négy év MDF” felirattal. Nehéz teljesen elfogulatlanok lenni tudván, hogy egyes pártok egyáltalán nem törők magukat azért, hogy a durvább jelzők kevésbé forduljanak elő.

Tekintve, hogy a gazdaság gondjairól szólva mindegyik meghívott újabb nehéz érveket ígért, a választónak azt kell mérlegelnie szavazata leadásakor, hogy a családját a XX. század melyik magyarországi rendszerében szenvedett nagyobb sérelmeket, az elit melyik rétegét utálja jobban, illetve hogy milyen stílust viselne a leginkább a hatalmon levők szájából a következő években.

K. S.

Kollégiumi felvételek

A jelentkezési lapokat 1994. május első hetében a kollégiumok portáján, illetve az EDJB-irodán vehetik át az igénylők és ugyanoda kell leadniuk május 12-ig. A határidő után leadott jelentkezéseket nem fogadják el. A felvételnél 50 százalékos súllyal szerepel az egy főre jutó jövedelem, 35 százalékkal a tanulmányi eredmény és 15-tel a közösségi munka. Ha valakit felvesznek, de időközben halaszt vagy évet ismételt, azt be kell jelentenie. A külföldi kollégistáknak is ki kell tölteniük jelentkezési lapot. A másodévesek nem kerülnek be automatikusan a Kinizsi- vagy a Ráday-kollégiumba. Ide azok költözhetnek, akiket a DB felvesz.

A fejevadász tanácsai

Az elkövetkezendő sorok kivételesen nem dr. Telkes József, a Telkes fejevadászcég tulajdonosa tanácsait fogják tartalmazni, mert ő többszöri megkeresés után sem fogadta el meghívásunkat (talán ő volt eddig az egyetlen), mondván, hallgatókkal ő nem foglalkozik.

Vizont az EVK Klub vendége volt dr. Szabó Vilmos, a H. Neumann International vezető tanácsadója, aki, bár szintén nem tartozik profiljukba pályakezdekők közvetítésére, mesélt néhány, az elhelyezkedni kívánó diáknak is megfontolandó dolgot.

Megtudtuk például, hogy a nyugati országokban elterjedt szokást alapul véve, a munkahely keresése során érdemes több cég felvételi tesztjére, elbeszélgetésére elmenni, akkor is, ha tudjuk, hogy nem akarunk ott maradni. Nyilvánvaló, ezáltal rutint szerzünk ahhoz, hogy ha már „élemben” próbálkozunk, jól szerepeljünk (bár minden vállalat eltérő módszereket alkalmazhat).

Sokakban él az a tévhit, hogy minden azon múlik, ki milyen önéletrajzot ír, vagy különböző pszichológiai teszteknek hogy szerepel. Ami az elsőt illeti, dr. Szabó Vilmos szerint az életrajznak csak annyi a szerepe, hogy tartalmazza a szükséges adatokat (de az akár már mindegy is, hogy a nevet esetleg a papír közepére írjuk), ügyfelüket ugyanis eddigi teljesítménye alapján ítélik meg. A pszichológiai tesztekkel hasonló a helyzet. Ahogy dr. Szabó Vilmos mondta: azt úgysem lehet tesztelni, hogy Rubik Ernő fejében benne van-e a kocka, vagy sem, erre ma még nem elég érett ez a tudomány, csak a tényleges teljesítmény számít.

Természetesen fontos a megfelelő képzettség, illetve a nyelvtudás, de a hozzáállás, a vállalat iránti elkötelezettség lehet, hogy néha nagyobb súllyal esik a latba (persze olyan területen, ami nem igényel nagyon speciális szaktudást). Evvel kapcsolatban hallhattunk néhány, a magyarokra valóban jellemző, a nyugati tulajdonú cégeknél viszont nem túl célravezető magatartást. Például a friss diplomás, nyelvtudással is rendelkező ifjú leszerződik egy

céghez, majd amikor egy egyszerűbb, mechanikusabb feladatot bízunk rá, felháborodik, esetleg új munkahely után néz. A Neumann tanácsadója szerint végig kell járni a ranglétrát, bizonyos cégeknél megéri. Vagy: a céghez újonnan került menedzser így kezd: majd én megmondom nektek, mit kell itt csinálni. A nyugati tulajdonos nem biztos, hogy „vevő lesz” erre a magatartásra. De arra a szlogenre sem valószínűleg, hogy „Rendben, ez máshol működik, de Magyarországon minden más”. A külső körülményeket is felesleges okolni a kudarcért, a nyugati gyakorlatban úgysem veszik figyelembe.

Annak, aki még nem tudta eldönteni, pontosan mivel akar foglalkozni, a vegyes vállalati szektorban érdemes keresgélne, így az is előfordulhat, hogy egy fejevadászcég, megtalálva, kiközvetíti egy előnyösebb munkahelyre. (Az egyszer már valakinek kiközvetített ember viszont a továbbiakban tabu a fejevadász számára, hacsak nem önként jelentkez az illető egy új lehetőségért). Új, vidéki beruházásoknál is megéri próbálkozni dr. Szabó Vilmos szerint, sokunkban ugyanis még nem tudatosult, hogy ott kell dolgozni, ahol munka van.

Egyébként a fejevadász, ha valakit át akar csábítani egy másik helyre, nem a nagyobb fizetéssel próbálja „meggyőzni” a kiszemelt áldozatot, mert a tapasztalatok szerint, aki a fizetés miatt vált, az nem válik be az új munkahelyen. Ők viszont egyenes garanciát vállalnak az általuk javasolt személyért, aminek az érvényesítésénél viszont sok vitás kérdés felmerülhet (mennyiben lehet pl. felelős a szervezet egy ember későbbi magatartásáért).

És hogy kiből lesz a fejevadász? A Neumann őket is maga „vadásza”, igaz, erre a területre már valóban csak többéves gyakorlatlall rendelkező ember jöhet szóba, és a kiválasztás is sokkal több időt vesz igénybe. Nyugati szomszédainknál általában a volt sztármenedzserek választják ezt a szakmát.

Katka

„Az egyoldalúság, a fekete-fehér, igen-nem szemlélet ellenében”

Szentes Tamás, az MTA levelező tagja, egyetemünk professzora. Akadémiai székfoglaló előadására május 4-én kerül sor. A székfoglaló előadásának címe: „Világ gazdaság, nemzeti fejlődés és az elméletek relevanciája.”

Szentes Tamás (61 éves). Szűkebb szakterülete a fejlődéskutatás és világgazdaságtan. A közgazdaság-tudomány doktora fokozatot 1974-ben nyerte el. Elméleti kutatásainak főbb témaköréi: fejlődésemelvények és a fejlődés gazdaságtana, világgazdasági elméletek és a világgazdaság törvényszerűségei, az alkalmazkodás, illetve felzárkózás feltételei. Nemzetközileg elismert kutatásaiért Állami Díjat kapott 1985-ben.

Egyike a nemzetközileg legismertebb hazai közgazdászoknak. Publikációinak (10 önálló tudományos monográfiának és 31 társzerzőként írt könyvnek, illetve tanulmánykötetnek, valamint 200-nál is több tudományos cikknek) zöme, mintegy kétharmada külföldön jelent meg.

– Ön akadémiai székfoglalójában a teljes tagadással, mint megjegygette, luciferi szerepre vállalkozott. Kimondja, hogy tulajdonképpen nincs olyan közgazdasági elmélet, amelynek tételei, fogalmai és módszerei teljes értékűek, univerzálisak lennének. Így gondolta ezt korábban is, vagy csak az idő hozta ezt a felismerést?

– En a madáchi értelemben vett luciferi szerepre utaltam, vagyis nem Mefisztóra, az ördög szerepére. Mindig úgy értelmeztem Madách Az ember tragédiáját, hogy abban Ádám a törekvő embert, az akaratot, Éva az érzelmet és bizonyos fókák a realitásérzetet, és Lucifer a kritikai szemléletet. Tehát itt nem tagadásról, pláne nem teljes tagadásról van szó, hanem kritikai szemléletről. Arról, hogy mindennek, még a legnagyserűbbnek tűnő elméletnek is lássuk a gyengéit, leegyszerűsítéseit. Arra is utaltam, hogy a társadalomtudomány luciferi szerepe abban kell hogy megnyilvánuljon, hogy még az olyan gazdaságpolitikai döntéseknek is rámutasson a mellékhatásaira, amelyeknél talán nem tud jobbat kitalálni. Lucifer mondja az Úrnak: hogy kényserítette teremteni és újat alkotni. Egy-egy színnek az árnyoldalait bemutattva pedig arra készíti Ádámot, hogy újabb kalandokba bocsátkozzon, újabb kísérleteket tegyen.

A közgazdasági elméletre vonatkoztatva én ezt úgy értem, hogy egyetlen közgazdasági elmélet sem lehet olyan értelemben teljes értékű, hogy a valóság egészét tudná megragadni, illetve a teljes igazságot megfogalmazni. Mindegyik elmélet, bármilyenről is legyen szó, eleve absztrakcióra épül. Természetes velejárója az elméleti munkának, hogy valamitől elvonatkoztat. Ebből az is következik, hogy az elméletek épüpy ellentmondanak egymásnak, mint ahogy ki is egészítik egymást.

Az közgazdaságtani oktatásban is figyelemmel kell lenni erre. Nincs egyetlen olyan elmélet, amelyet indokolt lenne negligálni, kirekeszteni, de egyetlen olyan elmélet sincs, amelyet úgy lehetne prezentálni, mint olyat, amely a hallgatókat felruházza „a” tudással, nem pedig csak a tudásnak egyes elemeivel.

Hogy korábban is így gondoltam-e, vagy nem, erre most nehéz válaszolni, mert az ember hajlamos azt mondani, hogy kezdettől fogva ugyanolyan kritikusnak ítélte meg az elméleti munkákat, mint most. De talán nem túlzás azt állítanom, hogy sohasem elégedtem meg egyetlen irányzat megismerésével és oktatásával. Ha áttekintjük a publikációimat, mindig ott volt az elméletkritikai elem, mégpedig egyszerre több irányban is érvényesítve. Amikor a fejlődés gazdaságtanával foglalkoztam, akkor éppúgy bíráltam az externalista fejlődésemelvéletet, mint az internalista koncepciókat tudományos leegyszerűsítéséért. 1980-ban megjelent angol nyelvű, majd magyarul is kiadott könyvem a világgazdasági elméletekről ugyancsak kritikai áttekintést ad. Mindez persze nem azt jelenti, hogy ne fokozatosan erősödő volna az a meggyőződés, hogy valamennyi elméletre és valamennyi elmélet kritikájára szükségünk van.

– A tagadás ilyen szinten nem gátolja a kutatómunkáját?

– Amit az előbb elmondtam, abból talán következik, hogy a „tagadás”, pontosabban a kriti-

kai szemlélet ilyen értelemben nem gátolja, hanem lényegesen elősegíti a kutatómunkát, hiszen mindig arra ösztökél, hogy újabb problémákat ismerjünk meg, illetve, hogy a valóságot kritikai szemlélettel vizsgáljuk. A hetvenes évek közepén egy értekezleten, ahol hivatalos személyek voltak jelen, én mint résztvevő azzal érveltem az akkori koncepció ellen, hogy tudniillik csak az a „konstruktív kritika”, amely ha bírálja a jelenet vagy a jelennek valamely kormányzati intézkedését, egyzersmind meg is mondja, hogy helyette mi a teendő, vagyis mi az optimális alternatíva. Ez nemcsak azért képtelenség, mert egészen más koordináta-rendszerben dolgozik a politika, mint a tudomány, hanem mert az „optimális alternatíva” attól is függ, hogy minek és kinek a szempontjából nézzük. A tudomány több alternatívát is fölvezethet, de egyik sem lehet tökéletes önmagában. Másrészt a tudomány akkor is rá kell mutatnia a gyakorlati gazdaságpolitikai intézkedés árnyoldalára, ha nem tud annál jobb alternatívát ajánlani. Nem hiszek olyan társadalomtudomá-

Nevét elsősorban The Political Economy of Underdevelopment című könyve tette ismertté világszerte, mely két ízben is nívódíjat nyert, tíz különböző nyelven jelent meg és összesen 16 kiadást ért meg. Több mint 30 országban használják oktatási anyagként. Legújabb könyve, A világgazdaság és a nemzetközi gazdasági diplomácia időszerű kérdései (1992) elméleti megközelítésben tárgyalja a legvitatottabb nemzetközi gazdasági kérdéseket.

1967 és '71 között Dar es Salaam-i egyetem tanszékvezető professzora, '85 és '89 között a Társadalomtudományi Intézet tudományos igazgatóhelyetteseként működött. Tudományos szakértő, kutatói vagy kutatóasszisztensként szolgált rendszeresen igénybe veszik nemzetközi szervezetek, így többek között a UNCTAD, a UNESCO, az ILO, a UNO és a többi. Aktív tagja mind a nemzetközi, mind a hazai tudományos életnek.

Ha egy mondatban kellene a kérdést megválaszolni, akkor az utóbbira helyezném a hangsúlyt, mert a mai világgazdaságban egyetlen ország sem remélheti a felzárkózás halvány lehetőségét sem, ha ezen a téren lemarad.

– Mi a viszony ma a felzárkózás tekintetében a belső nemzeti erőfeszítések és a külső nemzetközi körülmények között?

– A világgazdaság eddigi fejlődéstörténete és benne különösképpen az elmaradott országok gazdaságtörténete azt bizonyítja, hogy a múltban sem lehetett a gyorsabb fejlődést vagy elmaradottságot pusztán a belső vagy pusztán a külső körülményekkel magyarázni, mert amit külsőnek vagy belsőnek tekintünk, azok a múltban is szorosan összekapcsolódtak egymással, erőteljes kölcsönhatásban voltak egymással. Ez az utóbbi évtizedek erősödő transznacionalizálódást jelző világgazdaság fokozott integrálódását előrevívó folyamatai tükrében még inkább így van. Ezért a gazdasági gondolkodásnak, éppúgy, mint a gazdasági cselekvéseknek, érzésem szerint mind a két szintje fontos a vi-

tűnik, azoknak van reményük a fölzárkózásra, amelyek viszonylag korán nemcsak tőkét befogadó, hanem tőkét exportáló országok lettek.

– Mennyiben gátolja a tudományos tevékenységet az ön által is említett politikai érdekek harca?

– A politikai érdekek harcából következnek az a veszély a társadalomtudomány számára, hogy a mindenkori tudományos elméleteket megpróbálják politikai célból manipulálni, vagyis ideológiává tenni. Ennek természetesen ellent kell állni.

– De véleménye szerint mi legyen az olyan elmélet sorsa, amely ideológiailag is megfertőződött?

– A közgazdasági elméletek, és így a világgazdasági elméletek történetéből már csak azért sem lehet egyik irányzatot sem kiiktatni, mert az azt követő irányzat többnyire figyelembe vette, felhasználta vagy bírálta, kiegészítette az előzőt. Tehát van egy kapcsolódás az egyes irányzatok között. Az említettek közül rendszerint a politika csinált ideológiát (még ha ehhez olykor maguk a teoretikusok, mint például Marx, is hozzájárultak). De tudományos értéket nem aszerint kell megítélni, hogy milyen ideológia készült belőlük, vagy pláne, hogy nevében, de szellemükkel ellentétesen milyen gyakorlatot folytatott a politika.

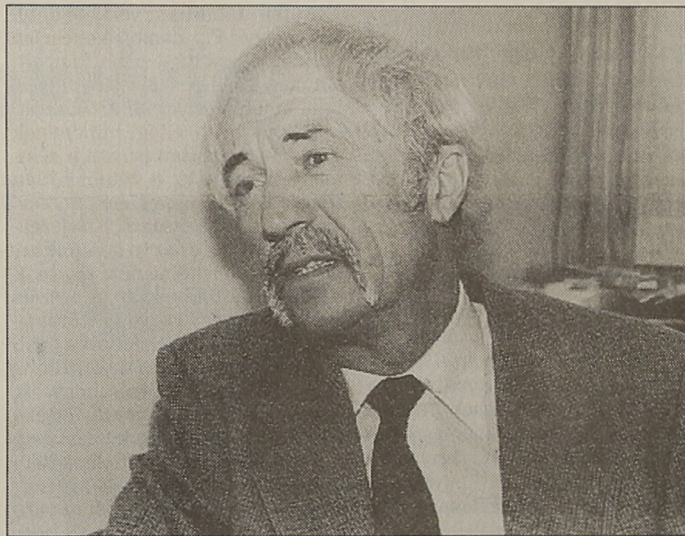
– Mivel foglalkozik kutatásai során mostanában?

– Pillanatnyilag a befejezése előtt állók egy monstre tankönyv megírásának, amely a világgazdaságtan elméleti és módszertani alapjait kívánja megadni, úgy, hogy abban valamennyi elméleti koncepció kritikusan helyet kapjon. Ez nem kutatásokat jelent, hanem korábbi vizsgálódások, kutatások eredményeit összegzi.

A fejlődő világnak a világgazdasági helyzetét és a világgazdaság főbb változásait vizsgálom korábban. Most az utóbbi időben inkább a kelet- és közép-európai átalakulásnak a világgazdasági összefüggéseivel foglalkozom. Így az Egyesült Nemzetek Társadalmi Fejlesztéskutató Intézete (UNRISD) által kezdeményezett kutatási programnak vagyok a résztvevője és koordinátora, amely a visegrádi országok átalakulási folyamatait elemzi, elsősorban makroökonómiai és makroszociális szempontból. A magam részét mintegy 150 oldalas tanulmányban már megírtam. Elkészült a lengyel és a cseh rész, és egy magyar kolléga tanulmánya is. Az anyag könyv formájában fog megjelenni.

Legközelebbi tervem az, hogy mai szemmel a végbement változásokat figyelembe véve át-dolgozzam újabb kiadás számára a The Political Economy of Underdevelopment című könyvemet, amely korábban több kiadást ért meg, de amelyben, ha a diagnózis ma is helytállóan tekinthető, a gazdaságpolitikai „recept” illuzórikusnak bizonyult. Nevezetesen abban az értelemben, hogy megírásakor még feltételeztem: lehetséges „nemzeti keretek” között megoldást találni az elmaradottság leküzdésére és egyzersmind lehetséges egy, a fennálló világgazdasági rendnél emberibb, igazságosabb és demokratikusabb belső rendet is építeni. Ebből következik, hogy ma jobban foglalkoztat a világgazdaság egészének, a nemzetközi gazdasági rendnek a lehetséges reformja, mint korábban.

D.

nyi kutatómunkában, amely nem kritikai szemléletű.

– Melyek ma a világgazdaságban a felzárkózás feltételei?

– Erre nagyon nehéz röviden válaszolni. A székfoglalómban is arra utaltam röviden, hogy a világgazdasági felzárkózás feltételei nem maradnak azonosak az idők folyamán. És ha a sztalini rendszernek kudarcot vallottak, nemcsak mint szocialistának nevezett programok, hanem mint modernizációs programok is, tehát mint felzárkózási kísérletek, akkor annak megítéléséről az is egy oka volt, hogy voltaképpen a 19. századra jellemző felzárkózási kritériumot vettem alapul. Tehát a 19. századra jellemző modernizációs receptet – a nehézipar, acélpár elsődleges szerepével, annak húzóerejét tételezve fel, holott már a két világháború között sem ezek az ágazatok játszották a húzóerő szerepét, hanem az elektromos motorok, benzinmotorok gyártása. A második világháború utáni technikai forradalom során egészen új hűzőágazatok teremtődtek: elektronika, komputertizáció, szintetikus anyagok gyártása satöbbi. És mindezek a változások egyzersmind az úgynevezett emberi tőkének, pontosabban a szellemi kapacitásoknak a fontosságát tolták előtérbe, egyértelművé téve, hogy nem a fizikai tőke, hanem a szellemi tőke juttassa a döntő szerepet, amiből következik a munka minőségének, kultúrájának, a képzésnek és oktatásnak, a tudományos fejlesztési és kutatási kapacitásoknak az elsődlegessége.

KÖZEL ISTENHEZ...

Vihargát. Hangzatos írói névnek minősítettem, ahogy Gábor aláírta a cikkeket. S csak ez a beszélgetés döbbsentette rá, hogy valóban ez a szignó egy hitnek, egy rendíthetetlen nyugalomnak a jelzése. Hogy miben hisz, arra cikkeiből következtettem. Hit, vallás – az ember lelki régiójának legsérülékenyebb pontjai, ezért nem csodálkoztam volna, ha újságírói faggatózásom előtt elzárkózik. Nem így történt.

– *Mióta vagy vallásos, hogy kerültél Istenhez közel? Otthonról hoztad?*

de kigyulladt az agyukban a fény, és most már nagyon boldogok. Hát én semmiképpen sem voltam békés egyetemista. Nekem mindig rettenetesen nyomoraim voltak a magánéletemben. A katonaságnál például óriási nyomás volt rajtunk. A mi évfolyamunk csak egy évig volt katonára, míg mindenki más másfél évig. Ebből következően gyűlölet vett körül minket. Ehhez még hozzártartozik, hogy rossz katona is voltam. Így rám személyesen kifejezetten nagy nyomás nehezedett, ami alapvetően megrendített. Az

– Nem. Egyéni indítatásból. Már itt az egyetemen megpróbáltam templomba járni. Az ilyen sztorit általában azzal szokták előadni, hogy békés egyetemistaként éltek, összes korábbi értékem számomra megszűnt fontosnak lenni. Lényegtelené vált. Nem volt fontos, hogy okos vagyok, hogy kulturált vagyok. Azt tapasztaltam, hogy

ami eddig érték volt, azt a környezetem elvénnyitette.

Rádásul megélt, hogy én magam sem ragaszkodtam ezekhez az értékekhez. Egymás után távolodtam el tőlük, vagyis rájöttem, hogy ezeknek az értékeknek tulajdonképpen nincs megtartó erejük egy nagyobb viharban. Sőt én személy szerint is követtem el olyan megaláztatásokat és aljasságokat, amiket

nem lett volna szabad. Amikor erre rádöbbsentem, elrémültem magamtól. Ez az élmény ébresztette bennem az első gondolatot.

Mostanában találtam a Bibliában egy erre vonatkozó passzust, miszerint: ismeri az Úr az igazak útját, a bűnösök útja pedig a semmibevész. Én ezt

a semmibe vezető utat éreztem meg a katonaságnál

és számos egyéb dologban, amiről most nemigen akarok beszélni. Végül is nagyjából ennek belátása volt az, ami miatt megszületett bennem az elhatározás, hogy legfőbb ideje elmenni a templomba és megbeszélni ezeket a dolgokat Istennel.

És azáltal, hogy elkezdtem templomba járni, került az életembe egy olyan fix pont, amihez ragaszkodhatok, és amihez hozzákötíhetem azokat az értékeket, amiket, mondom, magam is megtagadtam

és a környezetem is megtagadott. Került az életembe egy olyan dolog, amit nem vehetnek el tőlem. Azt hiszem, ez egy alapvető élmény volt. Érvényteleníthetek bennem mindent, magam is megtagadhatom azokat, de az Istent, azt legfeljebb én dobhatom el, hogyha úgy találok. Kívülről senki más. És ez nagyon fontos.

Lelki békét adott nekem a hit. Ettől függetlenül a mindennapi problémáimat nem oldja meg. De valahogy segít értelmezni azokat. A vi-

lággal szembeni általános ellenérzésem, az alapvető depresszióm szűnt meg, és talán ez volt a legfontosabb eredménye a vallásosságomnak. Ez a lelki béke. Úgy gondolom, át tudom adni másoknak is egy olyan fajta értelmezést a világnak, hogy Isten lehet alapozni. Végül is újság-cikkeimben is ezzel próbálkoztam.

– *Nem zavar istenhitedben, hogy egy olyan racionális pályán vagy, mint a közgazdaságtan?*

– Az embernek a valós problémáit magának kell megoldani.

a gazdaságot sem lehet a gazdaságra való koncentrálással megoldani,

legalábbis számomra ezt sugallja az elmúlt negyven év tapasztalata.

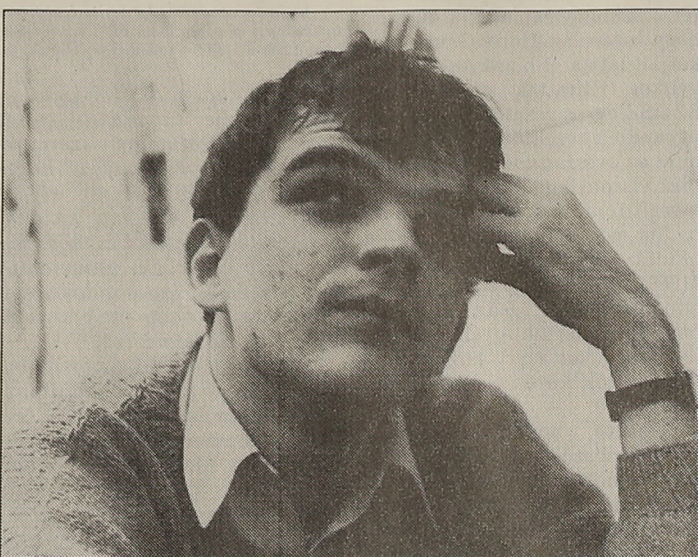
Az embernek alapvető szüksége van arra, hogy értelmét lássa a gazdagodásnak. Ahhoz, hogy keményen dolgozzunk, szükségünk van a reményre, hogy a munkánk értelmes dolog. De e remény alapja nem lehet az az ígéret, hogy öt év múlva elkezd növekedni a GDP. Ennek így semmi értelme. Ezért én úgy gondolom, hogy a gazdasági tevékenységnek valamiféle vallásos reménykedés adja az alapját. Erre mondta Marx, hogy a vallás a nép ópiuma, amit gyakorlatilag fájdalomcsillapítónak használ. Számomra a vallás az embert átsegíti a kudarcain, megtanítja arra, hogy nem kell kétségbeesni, nem kell úgy éreznie, hogy most minden összeomlik. Egyébként

az összeomlástól való félelem ma egyaránt megnyilvánul a politikai jobb- és baloldalon.

Ez mélyen keresztényellenes dolog, miközben a negatív várakozás egyúttal gazdaságellenes is. A kereszténység alapvetően optimista vallás. Ha a gazdasággal kapcsolatban akarám megfogalmazni a vallás jelentőségét, gazdasági kifejezéssel élve, akkor azt mondanám, ez a pozitív várakozások keltése, ami, úgy gondolom, alapvetően fontos dolog.

Nem várhat arra, hogy majd az Isten segít. Katolikus vagyok, és végül is az egyház sosem volt ellensége annak, hogy az ember a világban dolgozzon, alkosson, mert úgy gondolja, hogy van célja ennek a világnak, tehát építeni kell anyagi szinten is.

A dolog másik oldala az, amit mostanában a választási jelszavakkal szemben érzek. Azt mondják, hogy legfőbb ideje a gazdaságra koncentrálni. Én úgy látom, hogy még

– *Miben ismerhető fel, hogy vallásos vagy?*

– Sosem jutott eszembe, hogy ki kéne állnom az utcára hirdetni. Egy felszínes beszélgetésben egyáltalán nem lehet felismerni. Mélyebb beszélgetésben, talán attól függően, mennyire őszinte ez a kapcsolat.

A szakkollégiumban tapasztaltam, hogy

néha borzasztóan elkülönülnek az értékeink egymástól.

A téli táborban volt például, hogy egy F. Zambó-koncerten mindenki imádta a zenét, táncolt. Én meg a dalok szövegére figyeltem, amely körülbelül arról szólt, hogy pusztul a világ, mindennek vége. Határozottan az volt a véleményem, hogy ez a szerencsétlen zenész nem a legmegfelelőbb emberekől kér segítséget. Kifejezetten sajnáltam, és azon gondolkodtam, hogyan lehetne neki segíteni, miközben a többiek arról beszéltek, hogy ez egy ragyogó szórakozás volt, zseniálisan dobolt a pasi, nagyszerű, amit csinált. Ezúttal is rá kellett döbbsennem, hogy itt mégiscsak egy alapvető érték-konfliktusról van szó köztem és a rajkosok között. Ilyen dolgok kétségtelenül falat emelnek közénk, aminek nem örülök, de hát ez van.

Hogy felismerhető-e a vallásosságom, ezt én csak a korábbi önmagammal tudom összehasonlítani. Úgy érzem, mostanra bennem már van egy alapvető biztonságérzet. Nagyon rosszul nem csi-

nálhatom a dolgaimat, vagy ha csinálom is, akkor sincs nagy baj. Egy jellegzetes középkori gondolatot idézve ugyanis azt gondolom, mit számít mindez az örökérvényességhez képest. De ez mindenképpen egy legelső háló részemre. Ha sikereim vannak, akkor örülök, mint mindenki, a kudarcok feldolgozásában vagyok más.

– *Te jobb vagy, mint egy hitetlen ember?*

– Nem hiszem. A vallásos emberek nem jobbakká válnak. Mindenkinek saját lelkiismeretéhez képest lehet jó. A vallásosságunk lehet egy olyan következménye, hogy sokkal magasabbra teszi a mérceket magával szemben, de ennek olyan eredménye nem lehet, hogy sokkal többet át is ugorja. Egy csomó esetben érzem, hogy nem felelek meg a saját magammal szemben támasztott elvárásainak, saját lelkiismeretem elvárásainak, tehát nem vagyok jobb másoknál.

A vallásos ember viszont legalább reálisan látja, hogy ön maga rossz.

Erről a húsvéti gondolata jut eszembe. A Bibliában a 12 apostol iszonyatosan lelkesedett Jézusért. Volt olyan gondolatuk is, hogy menjünk, haljunk meg vele együtt. Ezek után egy elárulta mesterét, egy másik háromszor megtagadta, a többiek csak szétszéledtek, de mindenképpen kudarcot vallott az egész társaság. Ők voltak az első keresztények, és a vallásos emberek hite mégiscsak itt kezdődik. Ugyanakkor azt is látni kell, hogy 11 közülük végül meghalt a mestert, illetve neki szentelte az életét. Úgy gondolom, egy vallásos embertől, de egy nem vallásosnál is a hitnek, az önbizalomnak, a felebarát szeretetnek óriási magasságai vannak, miközben óriási pusztaságok, üres foltok is vannak

a katolikusok többsége végül is vagy a perifériára kerül, gyakorlatilag eltűnik a kollégiumból,

vagy ki is lép a Rajkból. Én is érzek falakat, érzek eltérő értékeket, másrészt úgy érzem, mégis megtaláltam a helyemet. Beszélgetünk egymással, meghallgatunk őket, ők is engem, és ezáltal a saját eszemben keresztül látom megtörni azt a jeget, amely szerint a vallásosok nagyon belterjesek, csak egymással barátkoznak. Elmondhatom, hogy itt megtaláltam a helyemet, és az eltelt 3 év alatt gazdagodtam a kollégium által.

– *Vitáid nem tesznek kiszolgáltatottá?*

minden ember lelkében. Annak a 11-nek is, akik az első keresztények voltak. Én nagyon jól el tudom képzelni magamról, hogy a 11 apostol követem, és nem Jézust a húsvéti éjszakán.

– *Hogy választottad a Rajk Szakkollégiumot? Nem gondoltál arra, hogy a kollégium örökös kételkedő szelleme miatt esetleg szembetaláld magad a közösséggel?*

– Egy csomó barátom jelentkezett a Rajkba. Én is úgy éreztem, hogy szükségem van valamiféle közösségre. Ilyenket találtam a Rajkot. Vallásos emberként mentem már oda, és átgondoltam azt is, hogy lesznek szükségszerű konfliktusok – lettek is! –, de ezzel együtt közéjük tartozom. Az kétségtelen, hogy a vallásosok, így

– A kiszolgáltatottság olyan dolog, hogy amikor az ember elkezd kommunikálni a másikkal, óhatatlanul kiszolgáltatja magát neki. De hát ez kölcsönös. Sőt egy csomó esetben én is visszaélek vele. A viták végül is legtöbbször azzal a tapasztalattal zárulnak, hogy tökéletesen elfogadhatatlannak tartják, amit mondom.

– *Kik a barátaid?*

– A szobatársaimmal nagyon megtaláltuk egymást. Mi vagyunk a kollégiumban a klerikális szoba. Megbeszéljük egymással a dolgainkat, és ez is ad egy

biztonságérzetet. A kollégiumi baráti körön túl azután alakítottunk egy közösséget az egyetemen is. Körülbelül 12-en vagyunk különböző évfolyamokról. Nincs hivatalos nevünk. Valamiképpen jogutódjai vagyunk a budapesti egyetemi és főiskolai lelkesedés közgazdasági egyetemi csoportjának.

– *Hogy verbuválódott ez a társaság?*

– Tavaly járt az egyetemre egy pap, aki beszélgetéseket folytatott a hitről. De nem nagyon működött, egyre kevesebben marad-

tunk, végül a pap is feladta. Két hónapig semmi sem történt, aztán arra gondoltunk, hogy egyszer még találkozunk kellene, hogy kimondjuk: nincs tovább. De amikor újra találkoztunk, kiderült, hogy mégsem akarunk feloszlani. Azóta rendszeresen találkozunk, minden héten egyszer. Előző héten megállapodunk, hogy mi lesz a következő megbeszélés témája. Legtöbbször etikai kérdésekről vitatkozunk, vagy arról, hogy ki nek milyen istenélmelet volt. Utóbb az emberi kapcsolatok változásáról esett szó.

– *Külföldi vallásos összejöveteleken is megfordultál már.*

– Igen, voltam Franciaországban, Bécsben, Lengyelországban. Ez számomra egyfajta imádság. Az összejövetelekről előtte általában nem sokat tudok. Részéről ezt egy olyan gondolat kíséri, hogy rábízom magamat az Istenre, azt csinálj velem, amit akar, és általában jó dolgok szoktak ebből kislúgni. A nyáron például elmentem Lengyelországba, amelyről korábban semmiféle konkrétumot nem tudtam. Mindehhez egyfajta lazaság kell, amit szívesen átélék. Szeretek emberekkel ismerkedni. Egy csomó külföldivel találkozom, és érzékeltem, hogy ők sem mások, mint én vagyok. Az ilyen közegben, ahová emberek ezrei azért mennek, hogy rábizzák magukat az Istenre,

nagyon nagy istenközelséget lehet átélni.

– *Kiért imádkozol? Magadért, hogy adjon erőt Isten a küzdelmeidhez?*

– Ilyen is van. Amikor az agykontrollról néhányan előadták, hogy milyen fontos a meditáció, mert azáltal, hogy az ember magába mélyed, átgondolja a dolgait, sikeresebb, boldogabb lesz, akkor erről nekem az imádság jutott az eszembe. Teljesen hasonló cselekvésről van szó, csak

mussal. Emlékezetem szerint a gyermekkori hittanélmelem bennem nem optimizmust, hanem sokkal inkább görcsöket ébresztett a tisztító tűz és a pokol fenyegetettségével.

– Az embernek szabad akarata van. Tudja irányítani a sorsát. A hit optimizmusa úgy értendő, hogy a pokol feltétlenül, és a tisztító tűz is elérhető. Lehet úgy élnie az embernek, hogy halála után bele tudjon

más céllal. Az imádságban az ember az Istennel beszélget, de az eszközei hasonlóak az agykontrolléhoz. Az imádkozó ember is lecsöndesedik, magába mélyed, átgondolja a napját, és ez tulajdonképpen meditáció. Imádkozom, beszélgetek az Istennel. De az is lehet, hogy csak Isten közelségének átélése a célom, amit szerintem nagyon sok embernek meg kéne tapasztalnia.

– *Említetted, hogy számodra a katolikus vallás egyenlő az optimiz-*

kapaszkodni az Isten. A poklóról azt mondják, hogy kapui belülről vannak zárva. Az ember ezeket magára zárja. Én a magam életében éreztem azt, hogy ha a választott rossz úton végigmegyek, elsüllydek valamiféle mélyes reménytelenségbe, hitelenségbe, és elveszíthetem mindenféle képességet arra, hogy ebből kitörjek. Az ember bezárhatja a kapukat Isten előtt, és miután bezárta, az a pokol.

Az öböl gyöngyszeme

Az Arab-öböl déli partján fekvő Dubai az Egyesült Arab Emírátsot alkotó hét állam egyike. A keletet nyugattal összekötő Emirátus ősi kereskedelmi hagyományai évszázadok óta vonzzák a Közel-Keletről és a szomszédos régiókból érkező látogatókat. Elbűvölő ellentétek várják az utast: modern nagyváros keveredik időtlen sivataggal, kelet a nyugattal, régi az újjal.

A szívélyesség és a vendégszeretet hagyományai ma is él. Az utcák tiszták és biztonságosak, az érkezőt elvárásolja a meleg és barátságos város. Dubai mindenkinek kínál valamit: a nyaralónak tömegből, rossz időtől távoli nyugodt pihenést, a vállalkozónak üzletet. A város kitűnő sportolási, vásárlási, gasztronómiai és szórakozási lehetőségeket kínál. Gyorsan fejlődő turizmusa az egyéni utastól az üzletemberen, a családokon át a csoportokig mindenki igényét kielégíti.

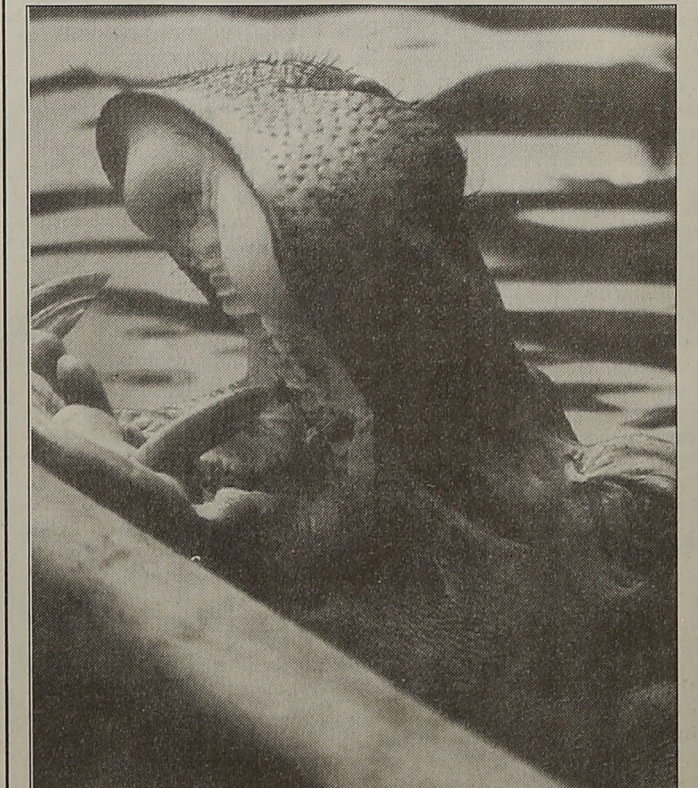
Dubai kultúrája az Arab-félsziget iszlám hagyományaihoz gyökerezik. Igazi világváros is ugyanakkor, ahol sok közel- és távol-keleti, európai és az indiai szubkontinensről származó bevándorló él együtt. Ettől oly színes és izgalmas a szokások, kultúrák, ételek kavalkádja. Dubai társadalma nagyon toleráns. A külföldiek szabadon gyakorolhatják vallásukat, és az öltözködési szokások is rugalmasak. A nőket nem sújtja megkülönböztetés, kísérel nélkül járhatnak, autót is vezethetnek. Az utóbbi évek gyors gazdasági fejlődése ellenére Dubai örzi kapcsolatát a gyökerekkel. A helyiek a hagyományos dishdashában és guttrahban járnak. Az arab kultúra és néphagyomány a költészetben, a táncokban, a dalokban és a hagyományos művészetekben él tovább.

A hivatalos nyelv az arab, de a bevándorlók saját nyelvüket is beszélik, ezért általános az angol, a hindi, az urdu és a farsi. Az üzlet és a kereskedelem nyelve arab és angol. Az Egyesült Arab Emíráts hivatalos vallása az iszlám, amit a város sok mecsete tesz nyilvánvalóvá. A többi vallást is elfogadják. Dubainak két katolikus temploma és felekezetszemléges Szentháromsága is van.

Dubai az öböl gyöngyszeme, város, amit látni kell.

Oussama Mansour

Állati

A szádat, a szádat...

A versengés társadalmi sérülés

Két barát mássza a hegyet Montanában. Hirtelen grizzlymedve tűnik föl, feléjük tart. Erre egyikük letépi bakancsait, előrántja hátizsákjából a futócipőt, s nagy sürgősséggel ráncigálja magára. Barátja elképedve kérdezi: csak nem képzeld, hogy elfuthatsz a grizzly elöl? A másik fölnéz: nem a medvével kell gyorsabbnak lennem, hanem nálad.

És tényleg: manapság oly könnyű beleveszni a fősodorba, s akarni nagyobb, többet, drágábbat – nem az ésszerűtől, mert az már régen nem szempont, hanem – annál, ami másnak van. Meg persze győzni, fontosabbnak, erősebbnek, gyorsabbnak, hatalmasabbnak lenni, s megint: nem tegnapi önmagunknál, hanem a „verseny társnál”. Van itt már minden: dekoltázs bajnokság, pókhendiség verseny, ki ló ki gyorsabban, ha zöldre vált a lámpa, meg minden más. Szállj be, vagy vesztis!

Perry Saidman Washingtonban, az Etika Társaságnak nemrégiben tartott előadásában – aminek bevezetéseként mesélte el a fenti viccet – azt állítja, hogy vetélkedni embertelen és szűkségtelen.

Jelenleg – mondja saját társadalmáról, de már a miénk is ilyen – egész gazdasági rendszerünk a versenyre épül. Iskoláink arra tanítanak, hogyan győzzünk le másokat, hisz ők a sikereink útjában álló akadályok. Még a családokban is vetélkedés folyik a szeretetért, a figyelemért és a megerősítésért. Szabadidőnk szintén olyan játék, sport tölti ki, ahol mások legyőzése a cél. Szerinte téves és rossz ez az alapállás. Verseny az – mondja –, amikor két vagy több ember olyan célt próbál elérni, aki mindegyiküknek nem sikerülhet. Más szavakkal: amikor valakinek akkor sikerül, ha valaki másnak nem. S mint ilyen, a versengés társadalmi sérülés, mindenkit érint, ezért oly nehéz belátni, hogy szűkségtelen, sőt nemkívánatos. Egész-séges versengés nincs, ez önelentmondás. Vetélkedni rossz, senkinek sem jó. Tisztelesség és jóindulat mindaddig hiú ábránd, amíg győztesek és vesztesek vannak – folytatja. Érvéles először a versengéssel kapcsolatos mítoszokat veszi sorra: Az első szerint a versengés része az ember lényegi természetének, azaz mindannyian vetélkedésre születünk

a környezet kontra túlélés „ellentéte” alapján. Ennek ellenében arra hivatkozik, hogy oly korai életkortól kapjuk a vetélkedés adagjait, hogy öröklött vagy tanult jellegűt illetően nem megbízható az ítéletünk. Második mítoszként azt említi, miszerint versenyhelyzetben javul az egyéni teljesítmény. Azt mondja, ez nem erre az esetre igaz, hanem az együttműködésre. Ha a figyelmet a győzészvággy köti le, nem marad elég az elvégzendő feladatra, márpedig annak szándéka, hogy jól megcsináljunk valamit, semmiképp sem azonos azzal, hogy a többieket legyőzzük. A versengés azért sem termékeny – érvel tovább –, mert természeténél fogva gyanakvóvá és ellenségessé tesz másokkal szemben. Együttműködésre berendezkedett környezetben ezzel szemben az emberek érzik, hogy elfogadják őket, ettől megnő a biztonságérzetük, amire alapozva kockázatot vállalnak, s az elkövetett hibáikból tanulnak, nem pedig elkerülik a kockázattal való felelősségteljesítéstől való félelmükben. Az együttműködés maga is örömteli, ezért jobb eredményre sarkall. A versengés ezzel szemben lényeges feszültségteremtő tényező, hisz mindenki tudja, hogy a többség vesztet lesz. A vetélkedés mindemellett az önzést erősíti, az egyéni nyereséget állítja középpontba, ezzel rombolja mások egyéni önbecsülését és a csoport lehetőségeit. Egy további mítosz szerint versengeni öröm, s hivatkozik alapul itt gyakran a sport szolgálat. A gond az ezzel – mondja Perry Saidman –, hogy ha a győzelemre hajt valaki, nincs módja megélni a játék örömeit, kedves-ségét, elégtételét. Győzelemre törő tevékenység és játék kizárja egymást. Manapság már nemcsak a sportpályán, hanem a láthatókon is tombol a legyőzni vágyás keltette hisztérikus agresszivitás. „A sport jellemet nevel” – vetik ellent, igen, mondja erre ő, de épp olyan jellemet, amelyet leginkább díjaz a társadalom. Azoknak a szemszögéből, akik a javak fölötti ellenőrzést a kezükben tartják, nincs kívánatosabb karakter, mint az, akinek erejét a többivel való vetélkedés őrli föl. S a sport igen kedvesen, szinte észrevétlenül csempészi be ezt a magatartást. Eisenhower mondaná szerint az amerikai sport igazi hivatása, hogy felkészítse a fiatalokat a háborúra. Ami pedig

a versengés élvezetét illeti, legyen elég emlékeztetni a végső erőfeszítés kétségbeesettségére, meg a vesztes kintlódására.

Sott van az a mítosz is, hogy a versengés jót tesz az egyéni teljesítményre. Erre persze meg kell kérdezni, miért versengünk egymással? Többnyire azért, hogy sekélyes önbecsülésünk javuljon. Ez persze ostobaság, az önbecsülésnek semmi köze mások jóváhagyásához vagy győzelmeink számához. Úgy valahogy lehet a dolog, hogy önbecsülésünk annyira meginog az elszennvedett vereségek miatt, hogy létkérdésé válik a győzelem, különben nem érzékeljük, hogy jó emberek vagyunk.

Az önbecsüléstől függetlenül a veszteség mindenkit megrázhathat. A veszteség fájt, így aztán mindenféle versengés rombol egy kicsit. S hogy mi a helyzet a győzelmi mámorral? Izgalmas dolog, ennek ellenére nem kárpótol az elszennvedett veszteségek fájdalmáért. Miért? Mert a győzelem nem tartós, annak pillanatától kezdve mindenki a győztes skalpjára vadász. S régi győzelmeire senki nem emlékszik, az ember mindig éppen annyit ér, ahányadik az adott pillanatban. Így aztán minden győzelem által erősödik a kényszer, hogy a következő körben is a győzelem az egyetlen elfogadható teljesítmény. Mi köze ennek az önbecsüléshez? Mások legyőzése csak mások újbóli legyőzésének szükségét teremti meg.

Férfiak és nők számára kissé eltérőek a dolgok. A férfiak alátámasztják egymásnak, érvelésük még akkor is brilirozni akar, ha nézeteltérésről szó sincs, hozzászólásaik ilyenkor is arra adnak alkalmat, hogy jobbnak, okosabbnak, fufangosabbnak, befolyásosabbnak mutakozhassanak a többiekkel. A nők között ilyen is, olyan is van: van, aki a téves egyenjogúság nevében kéréseket, és azt hangoztatja, hogy a modern nő egyre jobban vetélkedik. Ettől persze sérül erőssége, a törődés, a kapcsolatok fontossága, a morális megfontolás szempontja, a játékos-ság. Miért kellene a nőnek a legrosszabb férfijátszmába keverednie? Nincs még elég bizonyíték, hogy ez nem működik? „Manapság lehet, hogy az együttműködés leckéjét kell megtanulnunk, s ebben a férfi lesz a diák” – mondja Saidman.

Győzni és veszíteni egyaránt problematikus, nyilvánvaló, hogy gond magával a versengéssel van. Győzől vagy vesztes, a vetélkedés magával ránt, lelkileg tönkretesz, megmérgezi a kapcsolatokat, növeli az agresszivitást, megzavarja a teljesítményt, lerombolja a nagylelkűséget, de ennek beismerése nagyon fájdalmas, hisz ütközik a fő csapásiránnyal, és nehéz döntésekre ösztönözhet bennünket saját életünkkel kapcsolatban.

Az alapkérdés persze az, van-e más mód, mint a versengés? Az együttműködés mindenképpen az. Igaz, akkor még mindig meg kell küzdeni a mi kontra ők problémával, ami a nacionalizmusokban fejlődik negatív tökélyre. A politika egy másik problematikus terület, ahol a választási ciklusosság maga zárja ki, hogy a felek valóban a feladatok megoldására törekedjenek. (Ha én most segíték a kormánypártnak, akkor sikeres lesz, és legközelebb is megválasztják helyettem – effajta az érvelés. Pusztuljon nyugodtan tovább a helyzet, s akkor majd mi jövőnk – és hasonlók.) Márpedig amíg annyi csak a változás, hogy a múltkorai győztes veszíteni fog és fordítva, addig valójában mindannyian vesztesek maradunk.

S hogy milyen volna a vetélkedésmentes társadalom, arról efféle ötletekkel jött elő Perry Saidman, a jogász: legyenek versengésirtó kurzusok, legyen emberi együttműködés tanácsa, szűnjenek meg a boksz-, a hoki- és egyéb meccsek, a profi sportra költött pénz társadalmilag jobban hasznosuljon. Ne legyenek erőszakos filmek, a választás ne kampánnyal dőljön el, a termék ára az önköltség legyen, mindenfajta munkáért (a gyermeknevelést is beleértve) azonos fizetés járjon, szűnjenek meg a határok, tanuljunk meg becsülni hasonlóságainkat és különbségeinket. S addig is, amíg ez összejön: függetlenítsd önbecsülésedet a győzelmeidről, ne számold a gölokat, ne gratulálj a győztesnek és ne sajnáld a veszteset, ne a többiek teljesítményével bíztasd magad és másokat, ne példálózz, felejtsetd el a jobb, legjobb és egyéb leg... szavakat – mondja Perry Saidman.

És főleg: ne harcolj soha, se-hogy, senkivel.

Molnár Gabriella

A füst

Nem rózsaliget

Kérdeztem valamit a ma-nap egy barátomtól abban, a hiszemben, hogy nagyon jó választ ad majd. Azt szerettem volna tudni, vajon ő is úgy van-e a hazájával, mint én az enyémmel, azaz, hogy van-e szerinte olyan-mi, ami büszkeséget ébreszt a magyarokban nemzeti hovatartozásukat illetően. Igen – felelte –, Magyarország az egyetlen ország, amit a magyarok sajátjuknak tekinthetnek. Egy másik srác – aki nyilván belehallgatott a beszélgetésbe – megdühödött attól, amit – ha jól értem – barátom győgyíthatatlan naivitásának minősített. Közbelepett, mielőtt társam befejezhette volna a mondatot, és én újabb kérdést tehettem volna föl. Mivére a ház, ami nem nyújt hajlékot lakóinak? A válasz – nem tőlem és nem a barátomtól – újabb kérdés formájában jött. Az előbbi fiú talán észrevette, hogy belevesztünk a gondolatokba. Mivére az ország, amely polgárainak alapvető szükségleteit sem tudja kielégíteni? Ettől még inkább elgondolkodtam. S minél inkább, annál kevésbé értettem vele egyet. Úgy éreztem, megkérdezném tőle, szerinte vajon a mostani kormány tesz-e valamit a helyzet javításáért. A fiú kétségeit a súlyos munkanélküliség, a javak és szolgáltatások három évvel ezelőtti szinthez kepest fölfoghatatlan drágasága táplálta.

Kulcs szakaszában van, aminek során átmenetileg nehezségek adódnak, és ez így van rendjén.

Hadd térjek most vissza egy másik beszélgetésemre, amit a már említett barátommal folytattam. Egy OTP-ben találkoztunk, pénzt kellett kivennem. Az eszmecsere megint abból a megfigyelésből indult ki, hogy a kormány nem tudta megfékezni a magyarországi szegénységet, aztán a szomszédjáról szóló történetnél kötöttünk ki. Aki pokollá tette a felesége életét, amiért az nem elég nagylelkűen vendégelte meg a látogatókat. A férj állandóan vadolta hitvesét, aki hiába magyarázta, hogy közös érdekből teszi, amit tesz.

Aztán a hosszas kritizálás meghozta gyümölcsét, az asszony megváltozott. Manapság mindent a vendégek elé tesz. Mintha azt akarná férjének mondani: a te pénzéről van szó, ha szét akarod szórni, ám tessék. A férfi dilemma elé került: pénztárcája komoly veszteségeket szenved, s azt sem tudja, mit mondjon most a feleségének, talán azt, hogy térjenek vissza a korábbi gyakorlathoz? Ami – attól tart – súlyos következményekkel járhat, a feleségét ismerve. Kiútként a férj mostantól maga főz, maga tálal.

Az élet néha rémes. Bár-hova néz az ember, csak megoldandó gondokat talál, még sincs semmi baj, bár rózsaligetnek sem lehetne éppen nevezni...

Nnuji Ikenna

Össznépi tánc a zsidóiban

Néptánc és rock and roll

Az egyik belvárosi sörözőben üldögéltünk néptáncos barátommal próba után. Csendesen iszogattuk a habzó folyadékot. Jóval elmúlt éjfél, a harcos próba utáni fáradtság és a sör is megtette a magát.

„Egy cikket kellene írni!” – törte meg a hosszabb csendet Lujó barátunk. „Be kellene mutatni magunkat, hogy mi is léte-zünk.”

Az ötlettől felvillanyozódott a kis társaság. Hamarosan meg-indult az ötletek árja, ezeket igyekeztem följegyezni:

A Belvárosban sok mindennel lehet találkozni jártunkban-keltünkben, de a tánc ház valahogy nem idevaló, kirí a bárók, a csillogó éjszakai szórakozóhelyek, a fényűző kirakatok világából. Idegen test ebben a városban és mégis él, létezik. Mi is hát ez a furcsa jelenség: a néptánc? Kinek mit jelent? Nekünk mit jelent, mai egyetemistáknak itt az ötödik kerületben? Hogyan alakult ki?

Zsolt mámoros szemében fény villant: „Kint arattak reggeltől estig, aztán szétfogózták az agyukat.” Majd így fűzi tovább a gondolatmenetét fürge lábú táncos barátom: „Mielőtt kitalálták a rokit, akkor is kellett valahogy bulizni, és mivel ezt elég sokáig, pár évszázadig csinálták, elég jól le is tisztult.”

És ma vajon hol lehet jól bulizni? Üvegfal van az emberek között, általános jelenség az egyetemisták közti társaságihiány. Az

emberi kapcsolatokat pótszerekkel igyekeznek pótolni, a diszkók ultraibolya sugárzása csirátlanít mindenféle emberi meleget. Úgy lehet csak szórakozni, hogy páncélt vonunk magunk köré. A néptáncban nem lehet sumakolni, ki kell állni a lány elé, vele szemtől szembe. Férfinak kell lenned, neked magadnak kell jó hangulatot teremteni, hogy jól érezzétek magatokat. Figyelned kell a párodra, mert ez az ismerkedés tánca. Ami mindannyiunkra ráfér, hiszen Budapest a magányos emberek és a kihült lelkek városa.

Most, ha valaki igazán szeret táncolni, akkor rokizni megy. Most ez a divat, erre érzik jól magukat az emberek. Régen a néptánc divott. A rock and rollt igazán jól lehet járni, nagyszerű szórakozási forma. (Erre az egész asztaltársaság rábólintott, csak az egyik barátunk homloka maradt továbbra is az asztalon.) Hiszen ezért találták ki! De a néptánc a természetből fakad, ezért érezzük magunkhoz közelebbinek. Mikor a városban járva nagy ritkán meghallok valamilyen kiszűrődő régi stílusú népzene, mindig a város betonja alól előtörő kis fűszál jut az eszembe. A mag tovább él, még akkor is, amikor mindenki elfeledkezett róla. Lassú, kitartó nyomással áttöri a kőretegeket, és kitör a fény felé.

Anisics Zsolt

Paprikás ablak

Justyál János felvétele

Eljuttott szerkesztőségünkbe Mázsa Péter javaslata a filozófia tanszék munkájának megújításáról. A közléshez a szerző hozzájárulását kértük. A javaslatban foglaltakat abban a reményben tesszük közzé, hogy vitát keltenek.

Kedves szerkesztőség!

A Javaslát és az Utószó közléséhez hozzájárulok, néhány megjegyzés mellett:
Mivel ez egy belső tanszéki vitaanyag, nem oda helyezem a hangsúlyt, ahová egy kimondottan a Közgazdászba szánt írás helyezné. Azt hiszem, egyetemi szempontból közömbös, hogyan próbálom elérni, hogy egy speciális helyzetben levő tanszék egy leírt, végiggondolt jövőképet és programot dolgozzon ki magának. Ezért a Javaslátban említett – de részletesen nem kifejtett és az írásban nem is a lehetséges stratégiai részeket kezelt – pályázati rendszerről és az Utószó „Mit tesz az első kormány, amelyik jó felsőoktatást akar?” című részének realitásáról közvetlenül felesleges vitát indítani a Közgazdászban. Ezen részek figyelemfelhívásként tekintendők: olyan gu-bancokra való rávilágításként, melyeket nem az én hivatásom megoldani. Egyetemi szempontból érdekesebb az,

hogyan próbálom elérni: a vezetők kidolgozott stratégiáit, programjait egyik kedvenc lapomban látni. Ha tényleg akartok vitát kezdeményezni, azt tanácsolom, a vita arról szóljon, mi az egyetem és az egyes karok, esetleg speciális tanszékek stratégiai tere (azaz hová mehetünk), mely stratégiát válasszák ki az egyes egyetemi vezetők a lehetőségek közül (azaz hová menjünk), és a kiválasztandó stratégiához milyen program tartozik (azaz hogyan haladjunk). Nekem akkor tetszene a vita, ha általa a jelenlegi vezető kollégáink készítenek magukat azt bizonygatni, hogy már haladunk, tudják is, íme, hogy hová, csak én vagyok tájékozatlan.

Vitaindítónak tehát az Utószó „Mikor jó a tanszék?” című részét számom.

Üdvözlettel: Mázsa Péter

Javaslát a tanszék munkájának megújításáról

(A Javaslát a BKE filozófia tanszék vezetőjének felkérésére készült, az 1994. március 9-i tanszéki értekezlet vitaindítójaként)

Milyen tanszék lehetne jó tanszék?

Ahol 1. tehetséges tanárok vannak, akik 2. állandó szakmai fejlődésre kényszerülnek.

Ehhez általam szükségesnek tartott feltételek:

1. A tanszék összes munkatársának határozott időre, meghatározott munka elvégzésére, illetve feladat ellátására történő szerződötése. (Az a tanszék – rendelkezés akár a legtehetségesebb munkatársakkal is – véleményem szerint már rövid távon is halott intellektuálisan, ahol a munkatársak erendően nyugdíjukig a tanszék „tagjai”, főállásban.)

2. A Pályázati rendszer. A tanszéknek az tarthat kurzust, aki az évenként kiírt pályázható helyek egyikét pályázatával megnyeri. A pályázatnak tartalmaznia kell a kurzus célját, eszközeit, követelményeit, az egyes órákra lebontott tematikát, az egyes órákra kötelező olvasmányokat, valamint a pályázó önéletrajzát. Bárki pályázhat, akinek egyetemi végzettsége van. A pályázatokat a tanszékvezető bírálja el (a filozófiát hallgató diákok vétőjoga mellett), döntését írásba indokolva, a pályázati kiírásban nyilvánosságra hozott szempontrendszer alapján. (A szűkös kurzusindítási lehetőségek – azaz a korlátozottan rendelkezésre álló pénz – és a rengeteg jobbnál jobb ötlet kidolgo-

zását kísérő szellemi erőfeszítés következményeként feléled a tanszék.)

3. A pályázati nyertes és a dékán közötti munkaszerződésnek tartalmaznia kell a munkatárs és a munkáltató közös köteleességét, az összes lehetséges vétséghez tartozó szankciókkal együtt. (Hogy amíg a pályázati nyertes a tanszék munkatársa, egyik félnek se legyen lehetősége önkényeskedni.) A szerződés tervezett szövege már a pályázat előtt nyilvános. A munkaszerződés aláírásával a pályázó (három) évre a tanszék munkatársává válik.

4. A tanszékvezetők (kétévenkénti) rotációja. (Ez teszi a mindenkori tanszékvezető döntéseit kontrollálhatóvá, és ez teszi lehetővé, hogy a volt tanszékvezető az oktatásra koncentrálhasson, ami szerintem az értelme az oktatók egyetemen végzett tevékenységének.) Csak az pályázhat, aki a tanszékvezető-pályázati kiírást megelőző (hat) félév bármelyikében tartott kurzust a tanszéken, de a (hat) félév alatt nem volt a tanszék vezetője. A 3. pont a tanszékvezetőre is vonatkozik. A tanszékvezető feladatai: a munkatársak kurzusainak értékeléséről szóló jelentés elkészítése; a diákoknak az egyes kurzusokról leírandó véleményeinek összegyűj-

tése és nyilvánosságra hozása; a tanévben felszabaduló helyekre a pályázatok kiírása és elbírálása (ami által a tanszékvezető befo-

Határfeltételek (azaz amik korlátozzák a fentieket):

A közalkalmazotti törvény (az 1992. évi XXXIII. tv.), és a végrehajtási utasítása [a 15/1992. (XI. 12.) MKM-rendelet]. A jelenlegi rendszer lehetővé teszi a határozott időre történő kinevezést [lásd: a törvény 21. § (2)-t], de a tanszék jelenlegi munkatársainál nem ez az általános: a kinevezések

Mi a tanszék jelenlegi állapota szerintem?

A tanszékvezető akár az izlésnek nem megfelelő, akár a „becsontosodott”, akár a nem jól politizáló embereket távolítja el, nem old meg semmit. Még ha a legtehetségesebbeket hozná is a tanszékre (aminek nem kell következtetnie preferenciáiból), legfeljebb azt érheti el, hogy középtávon az eltá-

Javaslát, a fentiek alapján:

A tanszékvezető deklarálja záros határidőn belül írásban programját: céljait, eszközeit (céljai elérésének módját), valamint a magának szabott határidőket. A program tartalmazza azt a kitétel, hogy a tanszékvezető a program végrehajtása által egy jól működő tanszékot akar kialakítani, és tartalmazza a „jól működő tanszék” definícióját. A program tanszéki megvitatása (ahol a tan-

lyást gyakorolhat a tanszék személyi összetételére, ezen keresztül jövőjére); valamint a tanszék egy-egy személyi képviselője.

jelenleg általában határozatlan időre (nyugdíjig) szólnak. Ezt tekintem a tanszék fő problémájának, és amíg ez valamiféleképpen nem oldódik meg, bármilyen „reform” tüneti kezelés, azzal a káros eredménnyel, hogy úgy tűnhet, mintha a tanszék csinálna valamit a színvonal emelése végett.

volítottak helyére általa hozottak panganak tovább szellemileg. Éppen ezért a pályázati rendszernek mindenkire vonatkoznia. Én ezt az egyetlen humánus (mivel kivétel nélkül mindenkiire vonatkozik, nem „pécéz ki” senkit), de teljesítménycentrikus megoldást látom a tanszék problémájára.

Budapest, 1994. március 8.

MÁZSA PÉTER
(BKE filozófia tanszék)

ELEMZŐ-KUTATÓ TEVÉKENYSÉG IRÁNT ÉRDEKLŐDŐ HALLGATÓK FIGYELMÉBE!

A Magyar Nemzeti Bank felvételre keres frissdiplomás közgazdászokat, illetve ösztöndíjszerződést köt a jegybanki tevékenység közgazdasági összefüggéseiről érdeklődő hallgatókkal.

Az 1994. évi kezdő fizetés a jeles, jó, illetve közepes minősítésnek megfelelően bruttó 35 000,- Ft, 32 200,- Ft, illetve 30 800,- Ft, amely egyéb juttatásokkal egészül ki.

Dolgozóink részére a bel- és külföldön történő szakmai, nyelvi továbbképzést folyamatosan biztosítjuk. Pályakezdőink részére lehetővé tesszük a Jegybank tevékenységének teljeskörű áttekin-tését.

Az ösztöndíjszerződések alapján havi 2 500,- Ft ösztöndíjat folyósítunk, amellyel biztosítjuk a szakmai gyakorlat lehetőségét. A diplomamunka elkészítéséhez segítséget nyújtunk. Végzett ösztöndíjainkat képesítésüknek megfelelő munkakörbe helyezük, ahol az ösztöndíj folyósításával azonos időtartamú munkaviszony letöltését kell vállalniuk.

Jelentkezni az alábbi címen lehet:

Magyar Nemzeti Bank
személyzeti és munkaügyi főosztály,
személyügyi osztály, vagy
oktatási osztály
1850 Budapest, V., Szabadság tér 8-9.
Budapest, 1994. április 25.

dr. Zombori Béla
főosztályvezető

Állítólag...

(azaz a büfében hallottuk)

... azért ilyen magasak az árak a menzán, mert újabb ételspecialitásokat fejlesztenek ki, hogy csak néhányat említsünk: élő hal szeletelvény, dinsztelt illetve rántott cipótalp.

... a pénzügy tanszékre visszatért az ókori görög demokrácia szelleme. Ezentúl minden vitás esetben a hallgatók cserépszavazással fognak dönteni. Egyelőre még nem tisztázottak a szavazás pontos körülményei, azaz hány cserépdarabnak kell összegyűlnie ahhoz, hogy érvényes legyen a szavazás, illetve milyen kérdések esetén van szükség minősített vagy egyszerű többségre. Több sikertelen kísérletezés után a pénzügy-szakos hallgatók május 12-én hajnali fél hatkor az I-es előadóban az urnákhoz járulhatnak. Így módon a vizsgaszabályzat számos paragrafusának ellenkezője léphet életbe, ami ebben az esetben azt jelenti, hogy az évvégi vizsga kizárólag a szorgalmi időszakban tehető, azon okból kifolyólag, hogy a szakirányosok fele külföldre távozik.

A vezetés-szervezés órán hosszas elmélkedés után megállapították, hogy az amerikai és a magyar felsővezetők között az az egyetlen „icipici” különbség van, hogy míg az amerikaiaknak nincsen birtokukban minden szükséges információ, viszont tudják, hogy hol jutnak hozzá, addig hazánk kiválóságai úgy vélik, hogy minden információt felhalmoztak, de halvány fogalmuk sincs arról, hogy honnan jutottak hozzá ezekhez.

Véleményünk szerint az előbbi megoldás praktikus, ám kevésbé szellemes mint az utóbbi.

... a számvitel szigorlaton határozott előnyt jelent az, ha valaki vezetés-szervezés tanszéken demonstrátorként tevékenykedik. Közismerten alacsony az említett tanszéken demonstrátori munkára jelentkezők száma, de a hír hallatán mindenkinek javasoljuk a jelentkezést. Reméljük, hogy ez az esemény ugyanakkor a két tanszék viszonyában javulást fog eredményezni.

... a marketing tanszék alapos felmérést végzett az egyetemi szakirányok népszerűségéről. Sajnos – jellemző módon – egymásnak ellentmondó eredményekről értesültünk, azaz míg egyfelől a kívülálló szemében a pénzügy szak a legsikeresebb, addig másfelől a szakirányon tanulók a legkevésbé elégedettek.

... a hallgatói tagozat irodájában az utóbbi időben gyermekmegőrző nyílt, legalábbis a kiszűrődő neszek és zajok erre engednek következtetni. A furcsa zajok hátrányosan befolyásolják a szomszédos irodákban állítólagosan folyó munkát. A szomszédok állítják már panaszt is tettek a gondnoknál emiatt. A vitában legmeggyőzőbb ellenérvként a HT részéről bizonyítékként az hangzott el, hogy nem gondolhatják komolyan, hogy annyi sört óvodások el tudnak fogyasztani, mint amennyi üveg a HT-irodában felhalmozódott. (Az üvegek a fogadóidőben megtekinthetők.)

... több tanszék részéről hangzott el igényként az oktatási igazgatóság felé, hogy az órarend összeállítása során legyenek tekintettel a löversenyek kezdésének időpontjára, hiszen köztudott, hogy egyes vizsgák a löversenyeken zajlanak.

... az egyetem rendkívül súlyos nehézségekkel küzd a helyzetében egyes tanszékek remekül feltalálták magukat, azaz többek között azzal biztosítják kollégáik ittmaradását a tanszéken, hogy esténként diszkót nyitnak. A bevételek nagyságáról nincsen információ, de mindenestre úgy értesültünk, hogy a tanszéki kollégák pompásan szórakoznak.

... több tanszéken is a lázadás csirái ütötték fel fejüket; egy kiragadott példa a sok közül: a számviteli szakirányosok petíciót nyújtottak be a tanszéknek, amelyben tiltakoznak a jegyzetek kései megjelenése miatt. Még nem tisztázott, hogy lesz-e vizsga vagy sem.

... valamilyen okból kifolyólag a mikroökonomia tanszék nem tudta engedélyezni azt, hogy a kíváncsi eldélvessék megtekinthessék a dolgozataikat. Elképzelhetőnek tartjuk, hogy a dolgozatok a telefonkönyvek selejtezése közben tűntek el, és most valamelyik MÉH-telepen várnak az újr felhasználatra. A kérdés számunkra csak az, hogy a dolgozatok vajon még a javítás előtt vagy az után tűntek el. Az előbbi esetben az osztályozás problémáját a jól bevált haranggörcs-technikával oldhatták meg. (Ezt a technikát a munkagazdaságtan tárgy keretében kezdték el kikísérletezni, több-kevesebb sikerrel.)

Bársony Bobka művész
és Virág elvtárs

Utószó a Javaslathoz

(Az Utószó hozzászólás a tanszéki vitához)

A vita során a Javaslattal szemben elhangzik az az ellenérv, hogy a Javaslát a jelenlegi – jogi és/vagy személyi – feltételek mellett nem végrehajtható. Az Utószóval azt kívánom beláttatni a vita résztvevőivel, hogy annak el-

lenére, hogy ez az ellenérv megfelelhetne ahhoz, hogy a tanszékvezetőnek ne kelljen kidolgoznia a Javaslátban általam kidolgozandónak mondott programját, ezen tanszék vezetőjének most mégis ki kell dolgoznia a programot.

Mit tesz az első kormány, amelyik jó felsőoktatást akar?

Céljává teszi a felsőoktatás hatékonyá válását. A felsőoktatásba nemcsak több pénzt pumpál, hanem gondoskodik arról is, hogy ez a pénz ne az eddigi struktúrát tartsa életben.

Ennek érdekében
1. kidolgozza az oktatás/diplomák minősítésének rendjét; (Minősíteni az azzal megbízott szakmai társaságok fognak – pl. a Közgazdasági Társaság, a Magyar Filozófiai Társaság – explicit, a nemzetközi normáknak megfelelő szempontok szerint.)

2. a minősítésen megfelelőnek bizonyuló egyetemeket „fejpénzrendszerben” finanszírozza: az egyetemnek – alapítótól függetlenül – diákonként azonos összegű költségvetési támogatást kapnak.

Miért is pont itt és most kell összehozni egy jó tanszékot?

Ha és amikor a fenti minősítési és finanszírozási rendszer életbe lép, a BKE filozófia tanszéke akkori vezetőjének már késő lesz azon gondolkodnia, hogyan lehetne jóvá tenni a tanszékot. Ha akkor már nem lesz jó a tanszék, az egyetem nagyon egyszerűen szünteti meg a feleslegessé vált tanszék tagjainak munkaviszonyát: a tanszék feloszlatja [ekkor a munkaviszonyt a közalkalmazotti törvény 30. § (1) a) alapján szüntetheti meg].

Ennek a tanszéknek tehát nincsen annyi ideje, mint az egyetemnek, ezért nem is „várhat ki” arra számítva, hogy a mindenkori kormány hátha nem akar jó felsőok-

tatást: ha a tanszék középtávon fenn akar maradni, a jelenlegi tanszékvezetőnek – bár a környeztet jelenleg nem kényszeríti változtatások végrehajtására, mégis – cselekednie kell, a jelenlegi keretek között elkezdve kialakítani egy jól működő és jó tanszékot.

A „jól működő tanszék” kialakítása szükséges, de nem elégséges ahhoz, hogy a tanszék „jó tanszék” válhasson. Hogy jó tanszékét alakíthasson ki, a tanszékvezetőnek stratégiával is kell rendelkeznie.

A következőkben a tanszékvezető elkészítendő programjának stratégiai terét vázolom:

A tanszéknek több lehetősége van e kérdés megválaszolására. Amikor azonban a fenti minősítési és finanszírozási rendszer életbe lép, „jó” lesz a tanszék akkor is csak akkor, ha

1. az egyetemnek szüksége lesz a tanszékre; és/vagy
2. a tanszéknek nem lesz szüksége az egyetemre.

A tanszékvezetőnek el kell döntenie, melyik kritériumot választja, és a választottra kell felépítenie – elkészítendő programjában részletezendő – stratégiáját.

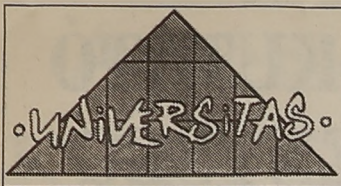
Három lehetséges tiszta stratégiát látok.

a) Az 1. kritériumot választja. Ekkor azt akarja elérni, hogy a tanszék tevékenysége jónak minősüljön a Közgazdasági Társaság előtt. Vagyis a tanszéknek azt kell elérnie, hogy a hallgatók a tanszék (a filozófiai szemléletek ismerete) által legyenek jobbak közgazdászok. Ez esetben célszerű lehet közös programot kidolgozni a közgazdasági kar képzésében részt vevő tanszék és az elmélet-történettel foglalkozó tanszék egyes munkatársaival. A tanszékvezető feladata ez esetben az alapozó képzés minden emelt szintű hallgatójának kötelező logika-érveléstechnika-írastechnika szemináriumokra, valamint egyetemi ágon ismeretelméleti, analitikus filozófiai, és a közgazdasági elméletek történetét filozófiai szempontból feldolgozó szemináriumokra alapuló képzés kidolgozása és megszervezése.

b) A 2. kritériumot választja. Ekkor azt akarja elérni, hogy a tanszék tevékenysége jónak minősüljön a Magyar Filozófiai Társaság előtt. Vagyis a tanszéknek azt kell elérnie, hogy a hallgatók az egyetem (egy konkrét tudomány, a közgazdaságtan szemléletének ismerete) által legyenek

jobb filozófusok. Ez esetben célszerű lehet közös programot kidolgozni a BME és az ELTE filozófiai oktató tanszékei, valamint az elmélet-történettel foglalkozó tanszék egyes munkatársaival. A tanszékvezető feladata ez esetben – a „Bevezetés a filozófiába” szemináriumok segítségével hallgatókat merítve az alapozó képzésben résztvevőkből – egy olyan minőségű szakfilozófiai képzést kidolgozni és megszervezni, amely jobb a fent nevezett egyetemek adott szakfilozófiai képzésénél, amelyeknek így érdekükben áll egy közös képzési program beindítása. Röviden: a tanszék képzési programját konvertibilissé kell tenni.

c) Mindkét kritériumot választja. Ekkor azt akarja elérni, hogy a tanszék tevékenysége egy komplex társadalomtudományi képzés résztvevőjeként értékelődjön. Vagyis a tanszéknek azt kell elérnie, hogy a hallgatók az egyetem (a közgazdaságtan ismerete), és a kar (filozófia, szociológia, politológia, diplomácia, gazdaságtörténet, gazdaságpolitika) által legyenek jobb társadalomtudósok. Ekkor egy olyan programot kell kidolgozni (a tanszék kezdeményezésére, bevonva az illetékes tanszék egyes munkatársait), amely – minden társadalomtudományi karos hallgatónak kötelezően – felépíti a közgazdaságtanra alapozva az ország legjobb társadalomtudományi képzését. A tanszékvezető feladata ez esetben a társadalom-történelem-politikafilozófiai és ismeretelméleti képzés kidolgozása és megszervezése, beleértve a logika-érveléstechnika-írastechnika szemináriumokat is.

Aktuális munkák

1. Újságírás májustól októberig
Havi: 25 000,- Ft
Témavezetők:
Zakor Sándor, Kücsön Gyula
2. Hostessmunka angol-országi, angol-német nyelvtudással
1 500,- Ft/nap
Témavezető: Császár Zoltán
3. Könnyű fizikai munka
110,- Ft/óra
Témavezetők:
Zakor Sándor, Kücsön Gyula

4. Adminisztrációs munka
110,- Ft/óra
Témavezetők:
Zakor Sándor, Kücsön Gyula
5. Reklámfilmtesztelés
250,- Ft/óra
Témavezető: Husz Enikő J.
6. Ablaktisztítás
150,- Ft/nap
Témavezető: Daly Mihály
7. Adatrögzítés
májustól decemberig napi 8 óra
130,- Ft/óra
Témavezető: Husz Enikő J.
8. Adatgyűjtés
rugalmas munkaidőben
150-200,- Ft/óra
Témavezető: Mózár Ágnes, Gömöri Andrea
9. Könyvkihordás autóból
150,- Ft/óra+benzinpénz
Témavezetők: Kiss Róbert, Szmolnik Péter

Kedves leendő munkatársunk!

Olyan osztrák hulladékgazdálkodással foglalkozó cég vagyunk, amely már évek óta Magyarországon is jelen van. A magyarországi leányvállalat arculatának kiépítése céljából

KERESÜNK FIATAL, ELKÖTELEZETT SZAKEMBERTEK PUBLIC RELATIONS MUNKAKÖRÉBE.

Feltétel a gazdasági vagy újságírói előképzettség, illetve az, hogy tanulmányait 1994-ben fejezze be.

Feladata lesz az A.S.A. Magyarország Kft. PR feladatainak ellátása. Ezen belül az újságírói kapcsolatok ápolása, különböző rendezvények és kiállítások szervezése, kiadványok szerkesztése.

Leendő munkatársunknak 1994 nyarán FELAJÁNLUNK EGY KÉT HÓNAPOS GYAKORLATI KIKÉPZÉST PRÁGÁBAN, DEBRECENBEN ÉS BÉCSBEN.

Mindezek után pedig megkezdheti tevékenységét a cég budapesti központjában.

A munkakör betöltéséhez rugalmasság, elhivatottság, önállóság és kreativitás, valamint

NÉMET NYELVTUDÁS SZÜKSÉGES.

Kérjük, hogy ha a fentiek felkeltették érdeklődését, küldje el fényképes pályázatát az alábbi címre:

A. S. A. Magyarország Kft.
1143 Budapest, Hungária krt. 140-144.

FELHÍVÁS!

Az International Studies Center az 1994/95-ös tanévben is meghirdeti a Közgazdaság-tudományi Egyetem magyar hallgatói részére térítésmentesen angol nyelvű kurzusait.

További információk és jelentkezés az egyetem főépületében, a 134-irodában Nagy Noémi programkoordinátornál.

Magyar hallgatók, figyelem! NYÁRI EGYETEM

Az International Studies Center nyári egyeteme két, egyenként háromhetes programot indít, amelyre korlátozott számban várja magyar hallgatók jelentkezését.

1994. június 13.-július 1. között a „Central and East European Political Systems”,

1994. július 4.-július 25. között pedig a „Transformation of the Hungarian Economy” címmel indul kurzus.

A kurzusok mindegyike 3 kreditet ér és a részvétel a magyar hallgatók számára ingyenes. Érdeklődni és jelentkezni május 15-ig az ISC-irodában (136-os szoba) lehet.

Programfelelős: Darvas Julianna

Eredményhirdetés

A Sádth Győző Alapítvány kura-eredményhirdetését május 11-én tóriumára értesíti a pályázókat és az 14.00 órákor tartják a 336-os ter-érdeklődőket, hogy a pályázatok remben.

ASSERTIVENESS TRAINING

A two-day course specially devised for women in Hungary, to introduce them to the benefits of using assertiveness techniques in the workplace.

The course will cover:

- What is Assertiveness?
- Your Bill of Rights
- Dealing with situations assertively
- Saying „no”
- Dealing with conflict

The course will be of an experiential style, with group work, role plays and case studies. There will be the opportunity to practise the skills learnt with help from the tutors and support from other group members. All course materials will be provided.

The course will be taught by JEAN KELLY and SUE PETERS. Jean and Sue are experienced trainers and consultants in women's development in the United Kingdom. Jean has her own consultancy as a trainer in Equal Opportunities in the Workplace and has trained managers from government departments and the private sector. Sue is Course Manager of a Women for Management Project and has many years' experience in Assertiveness Training.

A tanfolyam ingyenes, a TEMPUS program keretében szervezik az angol partnerek. Időpontja: 1994. június 10-11. Helye: a Matáv Oktatási Központja a Balatonon. Jelentkezés a WSK-nál.

KONCZ KATALIN
WSK

A szakmai tanárképzés modernizálása

A pedagógia tanszék a Világbank emberi erőforrásokkal kapcsolatos ifjúsági szakképzési projektjébe bekapcsolódva nyert meg egy pályázatot, melynek révén 1997. december 31-ig negyedmillió dollár értékű számítástechnikai és egyéb oktatási célt szolgáló berendezéshez juthat hozzá.

A világbanki segítség célja a szakmai tanárképzés modernizálása, ennek megfelelően az egyetemek közül a Budapesti Műszaki Egyetem, a Gödöllői Agrártudományi Egyetem tanárképzéssel foglalkozó részlegei vesznek részt még egyetemünkön kívül a projektben, ami egyrészt tananyagfejlesztést, másrészt infrastruktúra-fejlesztést jelent.

A Világbank modellként ajánlja az eindhoveni PTH (holland egyetem) által kidolgozott komputer által segített tanulási módszert, amit interaktív multimédiával támasztanak alá. Az interaktivitás a gyakorlatban azt jelenti, hogy a diáknak sokkal nagyobb a szabadsága a tananyag meg-

választását illetően, az önálló tanulást pedig nagyban elősegítik a videofilmek, a tananyagokat tartalmazó CD-k használata.

A számítógépes rendszer kiépítése révén a pedagógia tanszék be tud kapcsolódni a nagy nemzetközi hálózatokba, a kapott anyagok pedig a 90-es évek legfejlettebb tananyagait jelentik, melyek nemcsak a szakma, de nyelvek tanulását is elősegítik, ugyanis angol nyelvűek.

A tananyag kidolgozásában részt vesznek azok a tanszékek is, amelyeknek köze van a tanár szakhoz. Ennek érdekében az első lépéseket is megtették.

Ami a konkrét számokat illeti, 1994-ben, az ígéretek szerint, a tanszék öt 486-os IBM gépet, három laptopot kap printerekkel, illetve két felvevőberendezést, vágó-keverő készülékkel, videofilmek készítése céljából.

A projekt koordinátora a tanszék részéről Szabóné Berki Éva.

A TANSZÉK

5. évfolyam, 10. rész
Írta: Böhm, Sümeghy és dr. Mágénheim

Történelm: A Mintagazdaságtan tanszékén, 1994-ben (Az előző rész tartalmából: Vidék helyett Nyúl a Görbe tanszékéről tesz vargabetűt a seregben. Romhányi privatizálta Kodály hagyatékát, és vizsakerül a tanszékre.)

(A tanszéki gyűlés előtt a Gőzgazdász Tanszéki Híradó a területeken.)

S. Neki Iván: Elegem van abból, ami a lapnál történik. Ismertek a liberalizmusomról, nem is szóltam semmit addig, amíg Vezér volt a tanszék vezető, és velem senki sem foglalkozott. De azóta! Ennek a Komu gyerekek például kibírhatatlan a stílusa. Úgyhogy el is döntöttem, hogy helyette Halasinszkyt nyugdíjba küldjük. Épp ideje, ahogy nézem, állandóan öregszik, és már csak öt évvel fiatalabb nálam.

Futrinka Tamás: Javaslom, hogy egy bizottság szerkessze tovább az újságot. Szerintem a tanszékéről mindenki benne lehetne, és akkor biztos hatékonyabban tudunk dolgozni.

Bankfi: Én biztos, hogy nem vennék a munkában részt. Tudjátok jól, hogy még a tankönyveimet sem írni szoktam, csak szerkeszteni.

SNI: Jó, hát akkor legyen a bizottságban az, aki ráér. Például a demonstrátorok. Meg Gizike, ő úgyis olyan jól tud gépelni.

Zöld Fülöp demonstrátor: Nekem már lennének is javaslataim a lapra. Kellene szerintem egy videós melléklet, egy autós magazin, egy múkincsértékelő rovat és egy szexplusz oldal.

Egri Attila demonstrátor: Ez az. A nyomdaköltségeket pedig a felére kell csökkenteni. Például az eddigi fekete-fehér nyomásból az egyik színt el lehetne hagyni. Legalább nem lennének foltosak a képek, és senkit nem bántana a tartalmuk.

SNI: Azért mégiscsak kellene valami főszerkesztő. Már csak azért is, hogy valakit le lehessen szúrni. Meg aztán nem ártana végre egy igazán újságíróra termelt ember a laphoz. Olyan, aki sok milliót tud hozni a költségvetésbe. Úgyhogy máris itt az első testre szabott szakírói feladat, a lehetőség a teameunkára: írjatok egy pályázati szöveget a főszerkesztésre. Majd én, Futrinka meg Sallai átnézzük. Meg Futó.

Bankfi: Szerintem felesleges ezt így bonyolítani. Adjuk össze a lappal kapcsolatos bevételeket, meg a kiadás összes költségeit. Szerintem az újságírói díjazásokat meg is takaríthatnánk ebből. Na mindegy, a kettő különbsége az, amit a szerkesztőnek kell a házhoz hoznia. Nálunk is ez a rendszer a bankban, csak ott a bevételek a nagyobbak, úgyhogy jut is, marad is.

SNI: Tamáskám, akkor szerintem neked is benne kellene lenned a pályázat összeállításában.

Bankfi: Nekem? Az lehetetlen. Izé... Akkor inkább pályáznai szeretnék a főszerkesztésre.

Kút Gizi: Én például szívesen csinálom ezt a munkát. Azt hallottátok, hogy a múlt héten felfedeztek? Tudjátok, körbevittem azt a fényképet a tanszéki konferenciáról az összes napilapnak. A Pesti Hírlapnál meg ott akartak marasztalni zsurnalisztának.

(S. Neki a folyosón beszélget Egri Péterrel.)

S. Neki: Kolléga, hallotta a legújabb híreket? Állítólag

megkapjuk a közalkalmazotti béremelést.

Egri: Nagy dolog, a fizetésem legalább húszezer forintra fog felkúszni. Bruttó!

S. Neki: Na jó, hát nem kezdhet mindjárt... hetven ezer forinttal. Én, amikor kezdő voltam, örültem, ha zsiros kenyérré tellett.

Egri: Boldoggá tesz ezzel. Bár abban az időben talán még KISZ is volt. De azt mondják, hogy kapunk soron kívüli fizetésemelést is, legalább hatezeröttszáz forintot fejenként.

S. Neki: Nem akarok beleszólom, de nem sok az egy picit?

Egri: Nem, sőt. Már nagyon várom.

S. Neki: Nekem azért csak az a véleményem, hogy nem lenne szabad ekkora fizetésemelést adni a fiatal tanárságdeknek. Még elkapatják magukat a nagy dózsólásban. Arról nem is szólva, hogy lehet, hogy még az én fizetésem felét is

megkapják, az meg hogy fog kinézni.

Egri: Szó se róla, már jelezte a tiltakozását az ügyben a Közalakalmatlansági Tanács, amelyik persze teljesen legitim az ügyben, hogy inkább mindenkinek kellene emelni a fizetését háromezer forinttal.

S. Neki: Ez szerintem is igazságosabb. Esetleg csak adjunktustól felfelé kellene emelni a fizetéseket, hiszen minden tanárségéd törekedjen felfelé.

Egri: Már ha marad tanárségéd, mert hogy én egy percet se fogok tanítani ezért a pénzért, az biztos. Nagyon sokat fog emelni a színvonalon, ha csak adjunktusok, docensek vagy egyetemi tanárok fognak tanítani. Például ők fogják lefénymásolni a dolgozatokat, átmennek a nyomdába elhozni az anyagokat. Esetleg felvesznek egy tanárségédet Nemescek Ernő néven, de ez nem én leszek.

TANULJON AUSZTRÁLIÁBAN

Tudományos továbbképzés,
egyetemi diplomák,
szakiskolák minden elképzelhető szakmában,
nyelvtanfolyamok

40 egyetem közel 300 szaka, 230 szakiskola és
mintegy 100 nyelviskola várja jelentkezését

Magasfokú képzés ideális
környezetben

Bővebb információ:

Ausztrál Oktatási Központ

1064 Budapest, Vörösmarty u. 47/A
Tel.: 111-9462, 111-9490, 112-4649

A Közgáz DiákCentrum következő műsora május 6-án, pénteken este 20.30-3.00-ig: Koncert: *Hobo Blues Band*. Mozifilmek: *Foglalkozása: bérnyilkos* (am.); *Amerika fegyverben* (angol-am., fsz.: *Al Pacino, Nastassia Kinski, Donald Sutherland*). Non-stop funky and soul diszkó (d. j.: *Szeles Tibor & Mihálszky Tamás*). Jégkrémbar, koktéltár, salátabár, teaház.

Május 13-án, pénteken este 20.30-3.00-ig: Koncert: *Ladánybene 27*. Mozifilmek: *Macskarisztokraták* (am. Walt Disney-rajzfilm); *Az ítélet éjszakája* (am., fsz.: *Emilio Estevez*). Non-stop funky and soul diszkó (d. j.: *Szeles Tibor & Mihálszky Tamás*). Jégkrémbar, koktéltár, salátabár, teaház.

KÖZGAZDÁSZ

A
BUDAPESTI
KÖZGAZDASÁG-
TUDOMÁNYI
EGYETEM
LAPJA

Megbízott szerkesztő:
Molnár Gabriella
Szerkesztőség:
Budapest IX.,
Fővám tér 8. 1093
Telefon: 217-4548

Kiadó: BKTE
94-2694

Szikra Lapnyomda Rt.
Budapest

Felelős vezető:
dr. Csöndes Zoltán
elnök-vezérigazgató
ISSN 0230-7529